

REGGEL

Ára 24 fillér (3000 korona)

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
VIII. KER., RÖKK SZILÁRD-UTCA 19

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
TELEFONJAI: JOZS. 143-26, JOZS. 34-42

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 3 pengő. Egy év száma ára 30 Groschen 150 széklet, 120 lita, 2 francika frank

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTÁNTOLO
REGGELIG: JOZSEF 3-30, JOZSEF 19-16

VI. évfolyam

Budapest, 1927 február 14

7. szám

Bethlen a királykérdésről dodonai kijelentéseket tett vasárnap Veszprémben és hadat üzent a választásokon letiport ellenzéknek

„Négyszáz éven keresztül érdekházasságban éltünk!”
— „Nem vehetünk feleségül olyasvalakit, akiről előre
tudjuk, hogy fölszavaz bennünket a szomszédainkkal!”

Bethlen szerint a királykérdés megoldása
ma olyan szerelmi házasság lenne, amelyből
egy hiányoznék: az igazi szerelem

Veszprém, február 13.

(A Reggel kiküldött munkatársától.) A politikai életnek nagy eseménye gróf Bethlen István miniszterelnök vasárnapi beszéde. Még a miniszterelnök közvetlen környezetét is meglepte az a tözsesen harsogó szöveg, amellyel

hadat üzent a választásokon letiport ellenzéknek és a parlament maradék ellenzéki csoportjainak még az erkölcsi létjogosultságát is kétségbevetve.

A demokratikus ellenzéknek szemére vetette, hogy szükségesnek tartja az általános, titkos választójogot, holott ennek megvalósítása újabb társadalmi összeütközésekre vezetne, amitől mentse meg a nemzetet az Isten! Az ellenzék másik csoportjánál, a legitimistáknál, különösen pedig a parlamentből kiszorult gróf Andrássy Gyulánál azt kifogásolta, hogy csak a királykérdés problémáját látják, amelyet a kormány ma nem tud megoldani. És itt tért át beszédének legérdekesebb részére, amelynek

homályos céljai egy olyan titkoszavassággal hangzóttak el, hogy még a népgyűlésen jelenlévő kormánypárti képviselők is más és más szencsét értek ki belőle.

**négyszáz éven keresztül érdekházasságban éltünk, amelyből
hiányzott az igazi szerelem,**

amely talán időnként megfelelt az érdekeinknek, de többet és gyakrabban Ausztria érdekeinek, mint a miénknek.

Ma újabb érdekházasságot próbálunk kötni? En azt hiszem, hogy hamar rájövönnek arra, hogy ez az érdekházasság tulajdonképpen szerelmi házasság volt, amelyből egy hiányzott csak, — az igazi szerelem...

A népgyűlés befejezése után Bethlen gróf és kísérete a megyeházára vonult, ahol a kormánypárti képviselők között megindult a találgatás, mire akart célozni a miniszterelnök meggyászolós hasonlatával. A politikusok egy része azt hangoztatta, hogy

a hasonlatnak Habsburg-ellenes éle volt, másik része pedig — élén Ripka főpolgármesterrel — azt vitatta, hogy a hasonlat csak az első, fölületes hallásra mutatkozik Habsburg-ellenesnek, holott

lényegében nem áll ellentétben a legitimizmus elvével

— A királykérdést ma megoldani — mondotta a miniszterelnök — teljesen tehetetlen. Hiszen amíg nem vagyunk szabadok és amíg nem szabadon döntünk a sorsunk fölött, amíg ebből a szempontból külpolitikai tevékenységünk van, amíg tudjuk azt, hogy szomszédaink és mások befolyást akarnak gyakorolni a kérdés eldöntésére, addig

bortorság, örület volna fölvetni.

Hiszen mi magunknak akarunk házasságot és nem a szomszédainknak. Azt még megérttem, mert hiszen megtörténik, hogy a férjét a menyasszony később fölszavazza.

de hogy a férfi szándékosan olyat vegyen el feleségül, akiről tudja, hogy majd a szomszédjaival fogja fölszavazni, az több, mint örület.

Menyasszonyt csak rendezett háztájjra szokás hozni. Arra föladata, hogy nyomortanyára jöjjön, csak véledény váltalkozik, akinek nincs ráfogalmazása. Vagy azt kívánják, hogy hozományradások legyenek talán? En figyelmeztetem önöket arra, hogy

ugy, hogy még Apponyi Albert gróf is aláírhatja. Közben csatlakozott a politikusok csoportjához Bethlen miniszterelnök és a mosolygva kérdezte:

— Most jön az exegézis? En csak annyit mondhatok, hogy a beszédemhez nincs semmi hozzátenni valóm.

— Mindenki magyarázza ugy a hasonlatot — tette hozzá Vass népjóléti miniszter —, ahogy akarja... A lavina megindult.

Bethlen miniszterelnököt Vass népjóléti miniszter, Ripka főpolgármester, Angyán Béla és egy sereg kormánypárti képviselő kísérete Veszprémben és a diszpolgári oklevél átnyújtásán, a városi díszközgyűlésen résztvevő Rott Nándor veszprémi megyéspüspök és Körmeny-Ekes Lajos főispán is. A közgyűlés bekezdése után Ördvry Ferenc felsőházi tag nyitotta meg a pártgyűlést és

Dréhr Imre

népjóléti államtitkár mondotta el programbeszédét:

— Harcot hirdetünk minden oly szervez-

Ejnye, azt a ...!

Ezen a vasárnapi reggelen valami tündérszép világra virradtunk. Nincs már semmi bajunk, semmi gondunk. Az ifjak tanulnak, a férfiak élvezik a munka és műveltség áldásait, az asszonyok a jövő évi csecsemő felől álmódoznak édesen. Az ország jelene jólét, holnapjának útja a dicsőség hármas halmára vezérrel. Hipp, hopp, elébünk sasíroz egy drága talján balletmester, akit a gondjaitól felszabadult magyarok öröme hozott a kormány és elkezd szép manórokra képezni a nemzetet. Mert hiszen mi volt itt még hátra más egyéb, mint „a közérköleség védelmének előmozdítása a társadalom külső megnyilvánulásában”. No, köszönjük szépen, hogy erről se feledkeztek meg a boldogságunkért aggódók. Hát lássuk, mitől lesz boldog a magyar: először is, hogy nem szabad káromkodni. A XVI. században halált is mértek a káromkodókra, nemcsak bírságot meg kalodát, mégis megmaradt az a kanyargós, csapós magyar káromkodás. Tulult törököt, németet, mint a népdal. A jámbor magyar — keservesen okáramkodja magát, ha a jég elveri, ha a latár fölégeti, ha a végrehajtó elpusztítja. Azzal aztán szenved, bajol tovább. Már most el akarjuk venni ezt a patenti, biztosítószelvényt ettől a magasfeszültségű magyar géptől, magyar, néptől. Jó, vegyük el, csak tudják élvezni. Aztán: nem szabad nyilvánosan, nők előtt tragárszavakat használni. Ugyan, mikor volt szabad? Se őr nép, se jóézésű földmives nem tűrte a tragárszavakat a fehérréteg tarkított társaságban. Vagy ott helyben lett a büntetés kímélve. Ez a nemzet nemigen szorult erre a törvényszakasra. Harmadszor pedig: tilos ezután az utcan fizetőséges nő megcsófolni. Igen, ebben az utcai dzsungelben valami utat, valami világítást be kellene vezetni. De ilyen szivtelenül letörölni a járdáról a szabadságot, a szerelemt, az élet jogait... ó, istenem, nem jagenunk az aszfalt romantikájának a veszedelmé fölé, nem. Ilanem a pénz az utcan is ugy nyitott, mint a Széchenyi-bálon. A szegények, a társaságtalanok, meg a párjukat tévova kereső minden rangu Ádámok százszor és ezereszer találták meg véletlenül Évájukat: a szív éppen az utcan lobbant föl és a siron túl is visszafénylött az unokákra. Ezt a problémát végletek emberséggel és tapintattal méltóztatassék kezelni. Londonban például női defektívek vigyáznak az utcan és intelligenciával és diszkrecióval bánnak el az előforduló esetekkel. Talán ki lehetne küldeni egy osztály hölgyet angol leckére. Negyedszer: a színház. Már megint a színház. Mintha nem volnának Rákosi és Heltai Jenőink, Herczeg, Ferenciek, akik szerzők és előjárók és akiknek a munkája, neve, becsülete itt van, résen van, itélni, óvni, szabályozni. Nem érzik, instáljuk, hogy destruktív, tekintélyrombolás rendőrfogalmazók szellemét Európára szülő büszkeségeink fölébe uszítati? A kultúrának meg kell halnia a rendőrség ölelésében. Ha a színház olyan gusztag az uraknak, hát ott a főszínház a Dunaparton. Tessék ott egy kis erkölcsrendeztetet próbálni. Osztanak-e onnét elég jogot az ország polgárainak? Gondoskodnak-e a lelkek rendjéről, az élet megelégedéséről, legalább is elviselhetőt voltáról? Adnak-e minden marokba számszámot, minden tenyérbe kenyeret? Vagy esetleg elszedik néha adóba a falat kenyeret is. És aztán még ne is káromkodjon a magyar, ejnye, azt a...!

kedés ellen, amely vita tárgyává teheti az állam hatalmát, épp oly megértéssel és objektív elbírással kell, hogy szemléljük azokat a szervezeteknek működését, amelyeknek kidarálólagos célja a gazdasági harcban győzelem, a munkavállalók jogos gazdasági érdekeinek megvédése a töke szervezeteivel szemben. A gazdasági fejlődésnek mostani fokán

a társadalom nem nélkülözheti a munkások gazdasági egyesületeit,

de kell biztosítani, hogy ezeknek a szervezeteknek működése kizárólag azoknak gazdasági megerősödését szolgálja, akik súlyos pénzügyi károkat járnak hozzá szervezeteik fűtartására. Az aggodor, rokkantság esetére szóló és a hátramaradtaknak, özvegyeknek és árváknak gondozására is kiterjedő törvényjavaslatot elkészítettük.

A miniszterelnök beszéde

Ezután

gróf Bethlen István

állott föl szólásra.

— Ha vannak sikereink — mondotta a miniszterelnök —, ezek nem a mi munkásságunknak köszönhetők, hanem annak a ténynek, hogy az ország polgársága a nehéz időkben fűlismerte a helyes utat, amelyen haladnia kell és megkezdte mind az az áldozatot, amelyre szükség volt az országnak és nemzetnek, hogy az újjáépítő munka sikerrel járjon. Ez a nemzet már sok nagy katasztrófa ment át.

Az 1918-iki katasztrófa éppen olyan volt, mint a mohácsi vész.

A miniszterelnök ezután megmagyarázta, hogy miért mondott le Vass József a veszprémi mandátumról és miért tartotta meg a szombathelyi. A választási küzdelem rendjén — mondotta Bethlen — a vezérnek csak egy kötelessége van, hogy a nagy taktikai és politikai kérdéseket tartsa szem előtt, hogy azokat a pontokat tartsa, ahol a legkönyvebben veti meg magát az ellenzék s ahonnan támadásra indul. Elfoglalhatja a kormány és a vezetés pozícióját. A népjóléti miniszter lemondása nem lelkisimulása Veszprémnek, hanem ellenkezőleg, bizalmi szavazat a kormány részéről, amely bizik abban, hogy Veszprém polgársága becsülettel fogja tartani az egyszer kibontott zászlót.

— Ezek után engedjék meg, hogy egy kissé politikáról is beszéljek. Rá akarok mutatni közelítőnk néhány jelenségére, különösen arra a viszonyra, amely

a kormány és az ellenzék

között van.

Eddig az ország bajai és sebei magukért kiáltottak, azonban, amikor e sebek jóformán gyógyulóban vannak, akkor kritikusabb szemre van szükség, hogy a célokat helyesen tűzzük ki s az eszközöket helyesen válogassuk meg. Eppen ezért helyes, objektív, termékeny ellenzéki kritikára sokkal nagyobb szükségünk van, mint volt a múltban. Nem akarok beszélni a múlttal kapcsolatban az ellenzék haremmodoráról és hangjáról. A baj az volt, hogy

egész külön platformokon hadakoztunk, úgy mint azok az ellenfelek, amelyek közül az egyik az első emeleten, a másik a második emeleten keresi egymást, de sehasem tudnak találkozni,

mert kiinduló pontjuk is más-más. A kritika nem volt termékeny és hasznos, hanem hadakoztunk anélkül, hogy abból bármelyik félnek is haszna lett volna. Ha végülünk az ellenzék sorain, eltekintve a fűjvédő párttól, amelyről ezúttal nem akarok szólni, hiszen három tagra zsugorodott össze s mert főleg az a kérdés, amely kontroverz köztük és közöttünk,

az antiszemizmus kérdése, az ország széreneséjére, lényegesen enyhült már,

mondom, eltekintve a fajvédőpárttól, az ellenzék két irányt vélt fűlismerni. Az egyik az a harcias legitimizmus, amelyet gróf Andrássy

A szociális biztosításnak átfogó népbiztosítással való kifejtése

révén természetesen csökkenni fog a szegények száma, hiszen támogatásban fog részesülni mindenki, aki betegség, baleset, rokkantsága vagy kora következtében képtelen mindennapi kenyerét megkeresni.

A kormányzat nem írhatja, hogy a munkához való jutatás egyes szervezetek számára pártpolitikai fűgyver legyen,

a munkához való jutatást kizárólag pártatlan kezébe kell letenni. A munkapiacnak szervezetét oly módon kell kiépíteni, hogy a munka közvetítésénél a szakszervezetek kívül más szempont ne juthasson érvényre. A munkaszabadság elvének büntetőjogi szankcionálása mellett a hatóság munkaközvetítésnek kidarálólagossá való tétele a legerősebb fűgyver.

Gyula képvisel, aki ugyan nincs ma a parlamentben, a másik részen áll a radikális ellenzéki tábor: a polgári és szocialista radikálisok. Ezek közül az első irányt azt hirdeti, hogy ebben az országban nem lehet építőmunka, előrehaladás és fejlődés mindaddig, amíg

a királykérdés

elintézve nincsen. Az összes magyar problémák közül csak ezt a problémát látja s bármit is tesz a kormány, annak mindaddig ellenzéke, amíg ezt a kérdést a maga fűllogása szerint megoldani nem akarja, vagy nem tudja. A harcra radikálisok másik oldala azt hirdeti, hogy nem lesz itt rend, béke, nyugalom és újjáépítés mindaddig, amíg összes intézmények az általános, titkos és egyenlő választójog alapján át nem alakítjuk, amelyek végeredményeként — ha ezt nem is hirdetik nyíltan —, ott csillog előttük

a köztársaság fantomja.

Keresem a lehetőséget, rajon lehetőségeket becsületes összeműködés a kormány és az ellenzék között? (A miniszterelnök beszédének ezt a részét cikkünk bevezetésében szűszerint közöltük.)

— Néhány kritikai megjegyzést kell tennem a radikális ellenzékéről is. Ők megelégednek arról, amikor azt hirdetik, hogy

az általános, titkos és egyenlő választójog

minden boldogság földézője s hogy vannak

annál hosszabb az intézmények átalakítása terén az ut is, amely a teljes nemzeti és demokratikus önkormányzat felé vezet

Ez az ut csak az elemi iskolában kezdődhet és az egyetemen kell, hogy végződjék. De nem indulhatunk neki ennek az utnak úgy, hogy az egyetemen keresztül juttassuk el a nemzet fűit az elemi iskolába. A két ellenzéki árnyalatnak két közös hibája van. Azt hiszik, hogy főintézményeink átalakítása révén mindazt a jót meg lehet teremteni ebben az országban, amit csak becsületes, hangszorgalmu munkával lehet megteremteni. Másik hibájuk az, hogy az evolúció helyett ugrásszerűen akarják előrevinni az ország és társadalom sorsát, holott a természet nem tűr ugrásokat.

Az a harc, amely a kormány és ellenzék között folyik, nem lehet csupán elvi harc s nem lehet csupán az a harc, amelynek célja, hogy egyik a másik helyét elfoglalja.

A parlamenti küzdelem igazi értelme az, hogy összefogva előrevigyük a nemzet érdekeit minden nap megújítva azt a lépést, amelyet szükségesnek tartunk. Mai helyzetünkben éppen nem arra van szükségünk, hogy a parlamentben elvi kérdések fölött vitalkozzunk, amelyek fölött úgy sem tudunk meggyezni. Arra van szükségünk, hogy

összefogva és együttműködve a napi problémákat oldjuk meg,

amelyeknek megoldásával a mai viszonyok között előrehajthatjuk a nemzet sorsát. Fejlesztésünk kell városainkat és falvainkat, ezek az igazi földadatok, amelyekkel foglalkoznunk kell. A társadalomnak e földadatok megoldásában való segítségével önmaguktól fognak megoldódni azok a nagy kérdések, amelyeknek előirántása csak arra volna jó, hogy a nemzetet megint két táborba osszuk. De

nincs szükségünk a politikai álmódzókra sem.

A veszprémi kerület jól ismeri ezeket, mert

államok, amelyekben a köztársaság is már évtizedek óta fűnmáll, mondora, megelégednek arról, hogy amíg ezeknek az államoknak egyik részében valóban erő, előrehaladás, boldogulást és gazdagulást látunk, mint például az Egyesült Államokban, addig más hasonló viszonyok között élő államokban éppen ellenkező eredményeket tapasztalunk, holott ott is általános, titkos és egyenlő választójog van évtizedek óta, köztársasági államformában élnek, amiből az kellene, hogy következzen, hogy éppen olyan hatalmasak legyenek, mint az Egyesült Államok. S megelégednek még arról is, hogy tulajdonképen

nem az intézmények teszik nagygyá a nemzeteket, hiszen ha ez igaz volna, akkor a ruha tenné az embert s a disznagyhara öltöztetné cigány rűgön arisztokratává való nék.

Ez nem így van és a magyar sem lesz angol vagy amerikai, ha leborotválja a bajuszt és kurtja angol pűtűt vesz a szűjába, vagy knike-bohernadrűgöt hűz föl. A nemzet, amelynek fűi becsületesek, szorgalmasak, munkások, hazafiak, összefogtak, szervezettek, tudnak és szívósan kitartanak az előrehaladás útján, valamint a munkában, az a nemzet válik nagygyá, tekintet nélkül intézményeire, ha csak nem olyanok ezek az intézmények, amelyek saját polgárainak előrehaladását gűtőlják. Ezért annak a kérdésnek elűntése, milyen intézményekre van valamely nemzetnek szüksége,

nem az intézmények teoretikus művolta a döntő, hanem a nemzet sajátosságai, erűvei, hibái, kulturállapota.

Mentől későbbek valamely nemzet fűi arra, hogy a mindennapi munka eszközait fűledob-ják kalandos vállalkozásokért, mentől későbbek arra, hogy annak nélkül is megűljenek, mentől hajlamosabbak arra, hogy kidobják a ma garasát a holnap fűnyeremény kedűért, végűl

mentől inkább hallgatnak a demagógok csalfa szűvaiba, annál inkább szükség van arra, hogy a nemzetet erűs kezekkel vezessék

és hogy azokban az intézményekben, amelyek a nemzet boldogulását vannak hűvatva szolgálja, a szabadság elve mellett, — mert igenis, hangsűyozom: a szabadság teljes fűtartása mellett — az autorűtás, a tekintűly elűenék is érvűnyűsűlni kell. S

éppen keresztűl olyan ember képzűselt a kerűletet, aki a köztársaságrűl, pacifizisműrűl, örűk bűkűrűl, Pűncűrűrűl és hasonló eszműrűl szűlő teoretűkűk akarta kerűletűt és az országot boldogűtani. Nem rossz emberek űk, de

a kűzlet szempontjából kűrtűkonyak,

mert a jűhiszemű népet tűrutakra visűk, elvezetik munkájűt, amely pedig egyedűl vihet ki bennűnkűt nehéz helyzetűnkűből.

A köztűrsaság nagyon szép ideál, de műért éppen Magyarország kűsűrűtűzűk vűle. Ez a legbűtűsabb út volna arra, hogy az országot újbűl politikai zűrvárokba vűgűk, a zűrvárokot állandűsűtkba és tűnkremenűnkűk.

Hiszűn volt köztűrsaság 1918-ban is és idegen megűsűllás, zűrvárv, dűktűtura és fűmlás lett a vűge. 1918-ban ez ideálűk novűben fűtűk le a fűgyűert, abban a hűtűben, hogy bűkűs szűndekűnkűt elisműrik e tűnyűl s az országot fűdarabolás lett a vűge. Azt mondom, amit egy francia írű mondotű: Tessűk a gűtűkűs uraknak kezűdeni. Majd azűtűn mi is!

(Fűlyűtűtűs a 4. oldalon.)

Igazi ur

Károly-körűt

Károly-körűt

fehűrűneműűt kűrűrűl, melynek szabása legkűvűlűbűbű, műndűsűge a

legjűbb

ára pedig a legolűsűbűbű

Tavaszű kűlűnűlegessűgek műr megűrűkezűtek és kűvűanatra azok forgathatű "Fűregűlű" kűzűlűvelei kűszűlűnek

16 pengűtűűl

A ZSIDÓK EGYETEMES TÖRTÉNETE

IRTA D' KECSKEMETI ARMIN

ELŐNYÚS RÉSűLETűFűZETűS!
MEGRENDELHETű

AZ IMIT FűBűZOMANYÚSANAL

MENTOR KűVűYKűRESKűDűS, VűLANDRASSY UT 17

Szeműjas ember műndűt megűszűk,
Kűzűmbűs ember, amit elűje adnak,
Makacs ember, ha kűrdűk sem felűl,
Okos ember csak MONAI-t fogad el

Kivégezték a portugál lázadás vezérét

Felesége a holttest mellett agyonlőtte magát

Madrid, február 13.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Tolago volt hadügyminiszter, a portugál lázadás egyik vezérét rögtöntől eljárás mellett halálra ítélték és agyonlőtték.

Tolago felesége, aki mindent megtett, hogy férje számára kegyelmet eszközöljön ki, kivégezték.

férjének holtteste mellett agyonlőtte magát.

Huszonhatórás agónia után

vasárnap hajnalban meghalt a Grünwald-szanaszatóriumban ifjabb Michailovits Kornél, akit egy tolnai lovaskiránduláson lova maga alá temetett. A fiatal Váci-utcai bankárt Winternitz tanár meg sem operálta, mert gerince és nyakcsigolyatörést szenvedett.

(A Reggel tudósítójától.) Megrendítően végetes szerencsétlenség érte a budapesti előkelő társaságok egyik ismert és kedvelt tagját, Michailovits Kornél, Bács megye nyugalmazott alispánjának 28 éves fiát.

Ifj. Michailovits Kornél, akit Tojánán véletlen lovasszerencsétlenség ért és huszonhatórás szenvedés után halt meg Budapesten.

a Grünwald-szanaszatóriumban. Ifj. Michailovits Kornél tragikus haláláról a következőket jelenti A Reggel tudósítója:

Néhány nappal ezelőtt ifj. Michailovits Kornél, aki a Váci-utca 56-58. szám alatti Ballagi és Michailovits banküzlet beülő tagja, leutazott Tojánára, barátai látogatására. A fiatal Michailovits, aki korábban a 10. huszárezred főhadnagya volt, nagy ambícióval vett részt előkelő összejövetelekkel bíró banküzletek vezetésében és nagy örömmel utazott vidékre volt tisztársaihoz, hogy a munka fáradságait kipihenje. A Váci-utcai banküzlet a volt huszártiszt és társa, Ballagi annakidején ifj. Radoeza Jánossal együtt alapította s a banküzlet a három társ nevét viselte, két évvel ezelőtt azonban Michailovits

cégtársa, ifj. Radoeza János tragikus körülmények között öngyilkos lett.

Ifj. Radoeza János, aki a híres Gerbeaud-cég néhai főnökének veje volt, szerencsétlen családi viszonyai miatt követte el az öngyilkosságot s azóta a banküzletet Ballagi és Michailovits ketten vezették. A tolnai kiránduláson Michailovits egyik volt tisztársa, Babits Gyula huszárszázados vendége volt. Pénteken délután a tolnai garnizon tagjai a társaságukhoz tartozó hölgyekkel együtt sétakecsizést rendeztek. A hölgyek és néhány tiszt könnyű kocsikon vettek részt ebben a szórakozásban, a lovastisztek pedig lóháton követték a társaságot. Michailovits Kornél a volt huszártiszt egy pompás mént kapott egyik barátjától. Ez lett végzte. A nyugtalan állat

megbokrosodott a hölgyek rojtos csészáttól és oly vad vágatással framodott el, hogy gyakorlati lovasa sem tudta megfékezni. A ló és lovasa csakhamar elült a társaság szeme elől. A tisztet gyors vágatással siettek utána és egy kanyarodó mögött megdőböntő látvány tárult eléjük:

egy fa törzsénél véres és összetört tagokkal találták meg Michailovits Kornél, akit a fának rohant alá maga alá temetett.

Gyorsan segítségére siettek, de a szerencsétle-

nül járt lovason, aki akkor már elvesztette eszméletét, alig segíthettek. Nyomban látták, hogy sérülései rendkívül súlyosak. Azonnal beszállították a tolnai helyőrség kórházába és telefon útján rögtön értesítették Budapesten lakó fivérét és edesapját. Michailovits Kornél

Egy Ganz-gyári munkás véres vasuti igazolványát találták vasárnap a rákoshegyi gyilkosság színhelye közelében

A rendőrség valószínűnek tartja, hogy az igazolvány az elmenekült tettessé. — Vasárnap kiderült, hogy az a fiatal ember, aki vállalta a gyilkosságot, elmebeteg.

(A Reggel tudósítójától.) A főkapitányságon Vogl József rendőrkapitány vasárnap délelőtt hallgatta ki Liviczai János 27 éves munkást, akit szombaton éjszaka egy Murányi-utcai éjszakai mulatóhelyről hoztak be, mert ott azzal díszkedett, hogy ő volt az, aki megölt a rákoshegyi földtől Zlatocky Istvánt. Már szombaton éjszaka is zavartan viselkedett kihallgatása alkalmával, de akkor azt hitték, hogy ittas. Azonban

vasárnap délelőtt, amikor már kijátszandókat, megismételte állítását.

A detektívek erre kivítették a rablógyilkosság színhelyére, hogy mialatta meg, hol és hogyan ölte meg a szerencsétlen Zlatocky Istvánt. Liviczai János e helyszínen ezekre a kérdésekre teljesen zavaros feleletet adott és így

nyilvánvaló lett, hogy Liviczai elmebeteg.

akit beteges fantáziája tett meg a rablógyilkosság hőisévé. Egyelőre a rendőrség őrizetében marad, hogy a rendőrorvosok is megvizsgálhassák. Az igazi gyilkost pedig kétszáz detektív hajszolja tovább, vasárnap késztől újabb reménnyel. Ugyanis

vasárnap délután szenzációs bejelentés érkezett a rendőrségre.

A főkapitányság központi ügyeletén vasárnap délután jelentkezett egy Klenk Lajos nevű fiatalember, aki bejelentette, hogy

a szolnoki vasútvonal mentén egy vérfoltos államvasuti igazolványt talált,

fivére a katasztrófa hírének vétele után autóbaleset le Tojánra, ahonnan

még pénteken autón hozta föl a sebesültet Budapestre.

miután a szükséges műtétet Tojánán nem lehetett végrehajtani. Budapesten egyenesen a Grünwald-szanaszatóriumba vitték a szerencsétlen Michailovits Kornél, ahol Winternitz professzor már félkészülten várta, hogy azonnal megoperálja. Azonban erre már nem kerülhetett sor.

A professzor ugyanis, amikor megvizsgálta, megállapította, hogy

a déleceg ulrovas bordarepedést, gerince, nyakcsigolya- és kulcsontörést szenvedett.

ugy, hogy valószínű csoda és csak rendkívül edzett és szívós erejének tulajdonítható, hogy e roppant roncok után nem lelte halálát a helyszínen és még életben volt. De műtétet már nem is lehetett kísérletezni. Huszonhat órát tartott az agónia.

E huszonhat óra alatt egy pillanatra sem nyerte vissza eszméletét, szombaton este meghalt.

Már a szerencsétlenség híre is nagy megdöbbenést keltett azokban az előkelő körökben, ahol a szimpatikus volt huszártiszt ismert és kedvelt, tragikus halálának hírére pedig a legnagyobb részvételt fogadták. A család intézkedése szerint a temetés kedden délután 4 órákor lesz a Kerepesi-úti temető halottasházából.

a gyilkosság színhelyétől körülbelül négy kilométernyi távolságban. Az igazolvány Gröskó József cseseri lakos, Ganz-gyári munkás nevére szól. Miután valószínűnek látszik, hogy ez a véres igazolvány összefüggésben van a gyilkossággal, Vogl kapitány azonnal újabb detektívcsoporthoz küldött ki, hogy egyrészt állapítsák meg pontosan, hol találta Klenk Lajos az igazolványt, másrészt, hogy kutasák föl Gröskó Józsefet és ha felfedezhető, keressenek tőle magyarázatot a vérfoltos igazolvány felől. A rendőrség nagy izgalommal várja az újabb nyomozás eredményét.

Négy jelölt küzd a mandátumért Bethlen szécsényi kerületében

Lengyel Zoltán korteseti vasárnap hajnalban autóbaleset érte a kerületben

Szécsény, február 13.

(A Reggel tudósítójától.) A szécsényi választókerületben az időközi választást február 25-ére tűzték ki. Az egypárti Krúdy Ferencen kívül, akinek támogatására vasárnap

Sztranyavszky Sándor helygiri államtitkár is a kerületbe érkezett,

föllep pártok kívüli programmal

Lengyel Zoltán

is. Ugyancsak pártok kívüli programmal veszi föl a küzdelmet Luchkovics Imre, Friedrich-párti programmal pedig Kovács Lajos. Ezek szerint Bethlen miniszterelnök mandátumért négy képviselőjelölt indul küzdelemben. Szombaton éjszaka egybékint a Szécsény melletti Endrefalva közelében autóbaleset érte Lengyel Zoltán korteset. A fém elromlása következtében az autó az árka alá szaladt és összetört, az autó utasai pedig könnyebb sérüléseket szenvedtek.

Megérkeztek a legújokétebb új rendszerű

fogyasztófüzők,

amelyek kizárólag csak

Ébner keztyűsnél

Hemerli J. utóda, Zsigmond-u. 14. budai Margitidő-főnél eredeti újári árban kaphatók. — Telefon: Teréz 124-16

Készít és javít: ernyőt, tűzőt és redkult

Vérszegénység

sápadt, ingerlékeny, könnyen kifáradó, ideges kimerültségben szenvedő embereknek valószínű csodákat hat az orvostudomány legújabb felfedezéseinek: a vitaminoknak az alkalmazása. Ha szervezetünk kellő mennyiségben ellátjuk ezzel a nélkülözhetetlen életanyaggal, az idegesség, fáradtság, lehangoltság rövid idő alatt teljesen megszűnik, a kedély fölfrisul, a jó érzégy megjön, az arczsin pirososodás lesz, az erő, munkakedv, terelő visszatér. A szükséges vitaminokat megbontatlanul koncentráltan s hatásukat értékes tápsókkal fokozza a pompás csokoládéú

ARNEA VITAMINTÁPSZER

mely mindenütt kapható. 1 doboz ára 1.50 pengő

Aki még nem ismeri, kérdezze meg felőle az orvosát!

Demokrácia, de nem a tömegek uralma alapján!

(Folytatás a 2. oldalról.)

De amíg ezt nem látjuk, addig azt mondani:

az ország biztosítéka a belső rend és az erő.

— Páneurópa szintén szép jelszó, de én azt hiszem, ez csak akkor alakulhat ki, ha Európa népei között meg lesz az igazi, egyenlőség és az igazság. Mert az igazság a béke fölött áll.

A háború az emberiség legnagyobb ostroma, de elviselhetővé csak teszi: az igazságtalanság, amelyet egy nemzet ellenkövetek.

Igazság nélkül együttműködést a népek között nemigen lehet elképzelni, mert ezt mai helyzetünkben nem együttműködésnek, hanem szolgáltatásnak kell neveznünk. Radikális demokrácia! Demokratikus uton akarunk haladni, de

nem a tömegek uralma alapján,

nem azon az alapon, hogy az alsóbb néprétegek diktatúrát gyakoroljanak, vagy hogy magasabb rétegeket lerántanak a proletársorba, hanem úgy, hogy az alsóbb rétegeket fölemeljék. Ahol győz a középosztály, ahol ez annyit veszített, mint Magyarországon, ott

félős, hogy az általános, titkos választójognak egyik napról a másikra való megvalósítása újabb társadalmi összeütközésekre vezet, mint amilyenek a múltban voltak.

— Előfeltétele ennek az, hogy legyen ebben az országban kulturdemokrácia, olyan szociális törvényhozás, amely az alsóbb néprétegeket fölemeli, jobban, mint ahogyan ez a múltban történt. A szakszervezeti törvény megalkotása abból a célból jelentős, hogy

a szakszervezetek munkásaiknak népjóléti intézményévé váljanak, ne pedig az osztály-

harc előretolt bástyái és politikai párteszközül legyenek.

Befejezésül azt mondom: Veszprémi polgárai ne engedjék meg magoknak azt a politikai luxust, hogy improduktív ellenzéki programra adják le szavazataikat, még sértett hiúságból sem, mert ez lehet látszólag trófi a kormányval szemben, valójában azonban trófi a várossal szemben.

A miniszterelnök után

Vass József

népjóléti miniszter szökölt föl:

— A magyar kormány sokszor megérett arra, a hatalomhoz való ragaszkodással, amelyet a német a

Wille zur Macht

kifejezéssel fejez ki. De vajjon, ha valamely nemzet saját jövőjéért küzd s ezt a kormányon keresztül akarja megvalósítani, nem a legelső regulája-e, hogy azok, akiket az élre állít, valóban akarják-e is azt, amit a nemzet akar. Szerencsétlen az a nemzet, amelyben nem teremnek férfiak, akik a nemzet akaratából az élre kerülve, meg akarják valósítani a nemzet akaratát. A hatalom arvadó, hogy gyakoroltassék, hogy megfelelő kezében legyen. Politikai téren az ábrándozás, amely sohasem jelent akaratot, nem követhet magának helyét. Normális időben a politikai ábrándozók nem veszedelmesek, mert erős nemzet sok mindent elbírt, de olyan időkben, amilyenekben ma is élünk még,

nem lehet a hatalomnak egy parányát sem politikai ábrándozók kezébe adni,

mert ma minden akaratnak koncentrálnia kell arra, hogy kiemelkedjünk mai helyzetünk-ből.

Rainprecht csak akkor vállalja a jelöltséget, ha ötezer ajánlást kap

A népgyűlés berekesztése után beszéltünk

Körmendi Ekes Lajos

főispánnal, aki kijelentette, hogy a veszprémi választást február 25-ére írták ki, de a maga részéről

nem hiszi, hogy szavazásra kerüljön a sor, mert Rainprecht — biztos tudomása szerint — rövidesen vissza fog lépni.

A főispánnak ezzel a jóslatával fölkerestük

Rainprecht Antalt,

aki a következőket mondotta *A Reggel* munkatársának:

— A főispáni „jóslat” alapja csak az lehet, hogy amikor a veszprémi jelöltség elvállalására fölkeretek, pártom intézköztsége előtt határozottnak kijelentettem, hogy

csakis abban az esetben vállalom a jelöltséget, ha legalább ötezer érvényes aláírással látják el ajánlási íveimet.

Ha nem kapok ennyit, ami a nagy kormánykasszázt és a hegyetlen hivatali apparátust figyelembevéve, nincs teljesen kizárva, akkor valahol hiba van és ebből többi hibára következtethetők. Már pedig megelégedésnek nem teszem ki magam és csöpp kedvem sincs ahhoz, hogy akár közvetve is hozzájáruljak a nemzeti vagyonnak legértékesebb módra való elpredálásához. Hiszen egyenesen az erkölcs-

telenséggel határos az, ami már eddig is történt. A hatóságok is nagyon egyenlőtlen mértékkel mérnek. A kortések remítgetése állandó igazságtalanság, a közönséget elhíresztelték, hogy

Bethlen miniszterelnök kimondta: „Rainprechtnek mindenáron el kell buknia.”

A miniszterelnök ur mai vádjára válaszolva meg kell állapítanom: egy szóval sem hirdette pártom röpirata azt, hogy Dróhrék a pártkasszázt vonták el az állampénztárból, hanem a „magyar nép vagyonáról, nemzeti vagyon predálásáról” volt annak szó. Bámolom a miniszterelnök ur merészegét, amellyel éppen Veszprémben védi meg rendszert. Itt ugyanis köztársaság emberek hercegnék az utcán és inggen ekezték joggal látnak el minden naplopót és éhenkórász. Hogy improduktív politikának bizonyultam, magam sajnálom legjobban. Magam is jobb szerettem volna, ha a magyar közgazdaságra vonatkozó tanácsaimat a szociális problémák, a magyar kiskasszázt, az ipar és a kereskedelem, a munkásság és a nyugdíjasok érdekében kifejtett ellenzéki álláspontomat a kormány érvényesítette volna. Az ellenkezésben nem lehet válogatás a kormány.

Olyan kormányzati álláspont, amely megszabja az ellenzék pártállását, működési körét és parlamenti létszámát, nem más, mint komédia, vagy ami még rosszabb ennél: burkolt diktatúra.

Szerettem volna, ha megmagyarázza a miniszterelnök ur: miért vagyok radikális? Köztársasági fölfogásom szigorúan Apponyi kiáltványon alapszik: „Jobb köztársaság, mint mondacsínált királyság!” Es

nálunk, sajnos, már csak mondacsínált királyságról lehet szó...

Ezért vagyok inkább köztársasági. De nem forradalmi alapon, mert ezt már októberben elítéltem. A veszprémi nemzeti tanácsot a köztársaság kikiáltásakor nem is esélyességem,

hanem a miniszterelnök ur által most annyi szeretettel támogatott Oedry Ferenc felszólalás tag képviselte Budapestén. Páneurópaért vállalom a felelősséget, sőt köszönettel tartozom érte, hogy a miniszterelnök ur ma már ábrándnak deklarálta. Ez már haladás, mert pár évvel ezelőtt még hazárdnak minősítették...

Rainprecht nyilatkozata azt mutatja, hogy a veszprémi mandátum sorsa tulajdonképpen nem február 25-én dől el, hanem esetleg már szerdán, amikor lejár az ajánlási határidő.

Minden attól függ, hogy szerdaig együtt lesz-e Rainprecht 5000 aláírása...

A veszprémi választókerületnek 9825 választója van és vasárnap estig a Rainprecht-párt 3500 aláírást gyűjtött.

Bethlen: „A Bethlen-kormány nem protestáns-kormány”

A miniszterelnököt és kíséretét vasárnap délután Rott Nándor veszprémi megyéspüspök látta vendégül bédre a barokk stílusú püspöki palotában. A diszkrét ételsora a következő volt:

Értelevés.

Balatoni fogas aszpikkal.

Vadszertés vöröshorban fészec.

Fácán, liba, kacsa, csirke.

Malac.

Torták.

Parfé.

Zsardínet.

Feketéskávé.

Ebédközben a házigazda üdvözölte Bethlen grófot. Megállapította, hogy hosszú esztendő óta most történik először, hogy a veszprémi megyéspüspök

— a királyné kancellárja —

az ország miniszterelnökét vendégül láthatja házában. Ebből a látogatásból körkérték arra a bizalomra és barátságra, amelyet a katolikus egyházzal és klérussal szemben szeretne, ha érezné a kormány. Bethlen miniszterelnök válaszában megemlékezett arról a vádról, hogy

a Bethlen-kormány — „protestáns kormány”.

Ez a vád, amelyet bedobtak a köztudatba, ma már megdőlt. Ot esztendő alatt az államfőtől kezdve bebizonyította a kormányzat, hogy nemcsak a protestantizmus felé van hajlandósággal, hanem

minden vallásfelekezetre egyformán szeretett gyermeke

az országnak. Minden vallásfelekezet teljesen egyenjogú és a kormány részéről ilyen kezelésben is részesül. Abban a körülményben, hogy a veszprémi megyéspüspök a veszprémi díszpolgári oklevél átvételé alkalmából vendégül látja őt és kíséretét, biztosították látja annak, hogy a római katolikus egyház és az egyháznak ilyen királyi vezetésre egyenlősége, mint a veszprémi megyéspüspök, olyan bizalommal és megértéssel van a kormány iránt, amelyet el is vár tőle.

Délután Körmendi Ekes főispán adott teát Bethlen gróf és kísérete tiszteletére, majd a miniszterelnök

a főispáni palota erkélyéről

nyugtatta meg a főfői munkásküldöttséget afelől, hogy társadalmi állás és foglalkozás szempontjából nem ismer a kormány különbséget magyar és magyar között. Főadatja a kormányának, hogy szociális gondoskodással lehetővé tegye a munkás számára családja boldogulásának biztosítását. A kormány minden munkási bevétele ölel, de ennek mindig előfeltétele marad, hogy a munkásság becsületet magyar nemzeti alapra helyezkedjék és elismerje, hogy az ország érdeke előbbrevaló, mint a nemzetközi érdek.

Ludvig Dénes

Dr. Mitzger Budapest, József-körút 3. II. emelet:
híveges intézete gyökeresen gyógyít 30 évi tapasztalat alapján vér-, bőr- és nemibetegségeket.
Legújabb „Salvarsan”-oltások. Hórvízszelget

Villányi pezsgő
(Schaumburg-Lippe)
CSAK RÉGIÉVJÁRATOK
ZALOGCÉDULÁKAT kiváltok. Ékezeteket, briliánsokat bárkinél drágábban veszek.
Székely Emil Király-utca 51. (Teres-tomptomán szemben.) Telefon

Villamossági üzlet
a VI. kerület jó helyén, esetleg anyagraktárral is, átadó. Érdeklődések A Reggel kiadó-hivatalába „Sárokhelyiség” eméni intéződnök

VASBUTOR
Üllői-út 48/22. sz.
II. FOLYÓ 2.
FÜGGETLEN 3.
HAIDEKKER

3 NAP MULVA
JUN A
METROPOLIS
UFA * URÁNIA * OMNIA

220.000 katona Hangcsau mellett megvívta a kínai polgárháború legvéresebb csatáját

**Sok ezren elesetek és súlyosan megsebesültek
Shanghai marsallja üldözi a megvert kantoni csapatokat**

London, február 13.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Shanghai-ból érkező jelentések szerint a kantonhadcsereg és San-Csuan-Feng tábornok csapatai között Hangcsautól délre lefolyt ütközet, amely a kantoniak vereségével végződött, rendkívül véres volt. A halottak és súlyos sebesültek száma mindkét oldalon

több ezerre rug.

Ez volt a leghevesebb csata a kínai polgárháború kitörése óta. San-Csuan-Feng had-

serege 120.000, a kantoni hadcsereg pedig 100.000 főből állott. A shanghai marsallnak sikerült a kantoniak egy részét bekeríteni. A kantoniak megkezdtek a visszavonulást, hátsó megerősített hadállásuk felé. A tüzsergélnek a harcban igen nagy szerepe volt, de

több ízben került sor szuronyrohamba is.

San-Csuan-Feng el van szánva arra, hogy győzelmet a végsőig kiaknázza. Hangcsau mellett, amely Shanghai-tól 160 kilométerre fekszik, dél felé

üldözi a kantoni csapatokat.

Hatalmas és lelkes tömeg ünnepelte a vasárnapi alakuló nagygyűlésen a Dolgozó Polgárok Pártjának vezéreit

**Az új városi párt Lázár Miklóst választotta elnökévé
és viharosan tüntetett az árulások rendszere és a
városházi gazdálkodás ellen**

(A Reggel tudósítójának.) Vasárnap délelőtt rendkívül nagy számú közönség jelenlétében tartotta

alakuló nagygyűlést a Dolgozó Polgárok Pártja.

A Wesselyányi-utcai pártkör tagas nagyszemélyi előzetesül a különböző kerületekből folyókat polgárok, kereskedők, iparosok és magántulajdonosok, úgy, hogy a nagyterem szárazság bűzű volt és a szomszédos helyiségeket is szorongatás miatt töltötték az érdeklődők.

B. Virágh Géza

fővárosi bizottsági tag, mint házigazda üdvözölte elsőnek a nagygyűlést.

Kétvezetűsen önzetlen működésem után — így kezdte —, meg kell indokolnom, miért csatlakoztam a Dolgozó Polgárok Pártjához. A blokkban mi megállunk a helyünkön. Eredményes, forradhatatlan munkát fejtett ki az elűzött fővárosi tanácsok érdekében...

Felkiáltások: Eljen Lázár!

...Lázár Miklós, hatalmas munkát végzett az iparosokért, Latinók Jenő, a kereskedőkért Vértés Emil, a kisemberekért Földi Vilmos, a szociálpolitikai és népegészségi érdekekért Posta Sándor és Klár Zoltán. (Eljenzés.) Hozzájuk csatlakoztam és ha nézem a munkájuk lelkesedését, tisztességét és önzetlenségét, úgy érzem, egy életre összekapcsolódtam velük. A dolgozó polgárok, a nyomorúság kispolgárok, iparosok és kereskedők érdekében akarok egy utat járni velük.

Budapestet az iparosok és kereskedők tartják el.

ők fizetik a rettenetes adókat, de az ő érdekükben nem történik semmi. Minden drága: a villany, a gáz, a közlekedés, a víz, egyszerűen mindaz, amit a város közüzemei szolgáltatnak. Az üzemek tömege van a város kezében, olyanok, amelyek sérülnek az iparosok és kereskedők érdekében. Nagy közvélemény támadt föl arra, hogy ezeket sürgősen le kell építeni. Nem leépíteni, de kőgortelencul meg kell szüntetni azokat, amelyek fölöslegesek és károsak. (Felkiáltások: „Le a kőtelekkel!”) A nagy városi üzemek a közszolgáltatási cikkeket legalább 50%-kal olcsóbban adhatnák, de fölöslegeiket be kell szolgáltatni a főváros pénztárába, a város központi adminisztrációja deflációjának földöréssé. Schol a világon ilyen nincs.

Földöze a főváros milliárdos hiányait becsületos, progresszív adórendszerrel,

amely mentesíti a kisembereket.

B. Virágh Géza beszédét a nagygyűlés percekig tapsolta. Közben megérkezett Földi Vilmos fővárosi bizottsági tag és átvette a gyűlés vezetését. Bejelentette, hogy Vértés Emil bizottsági tag, a Fővárosi Kereskedők Egyesületének kiváló elnöke (eljenzés) külföldről távirattal fejezte ki szolidaritását. Most az elnök fölkérésére az új városi párt elnöke:

Lázár Miklós

emelkedett szólásra.

Emlékeznék még arra az orgonavirágos májusra — kezdte Lázár Miklós —, amikor közönyből, tunyaságból, öt esztendő megalázó rettegésből, mint Gulliver, akit a törpék legigáztak, talpraállott Budapest népe? Három hónap hiány két esztendő mult el ez emlékeztetés választási győzelem óta és ma erre az asztalra fölraulatolhatjuk a demokratikus blokk komorsóit és teltszerhatjuk be nem teljesült

nak a szomszédasszonyok és ő még mindig bizik hüségcs hitvesében, aki pedig halálra vár régen gazdag szeretőjének ágyában tartja. A demokrata pártnak már az országgyűlési választások előtt le kellett volna számolnia a hatalomnak és az aranyborjúnak a régi, notórius bárdnyitandókat, akik elvették emelték az életelenséget és akiknek egyetlen tradíciója az árulás. (Felkiáltások: „Pufi, Bácsy!” „Kölyhaszállítás!”) De mindezeknél a kerületi kapitányoknál és pincenagymesterek-nél, akiknek a közélet rókaljuk, ahol csak görnyedve lehet járni, morzsákat szedvegetve és a szakmányt szimatolva: megrázóbb Bácsy István páfordulása. (Felkiáltások: „Gyalogol!” „Belopódzott a kormánypartba!”) Ez a férfi nem bennünk állt el, hanem magát, presztízst, önmagát és a polgári ideált. Tudja meg Bethlen István, hogy a veszedelem első pillanatában, egy közelgő förtöget első mennydörgésekor a patkányok szöknek meg először az ő hajójáról is... Ma már odáig zúllott a magyar közélet, hogy gloriifikálják, rendszerré emelik az eltagadást a városban. Ezt a rothadt szabadelvűséget kell kipróbálni a dolgozó polgárságsorából! (Felkiáltások: „Lemondani!”) A mi hitvallásunk szerint nem lehet bilincsek és szétvágni és ugyanakkor a porkolábokat dicsőíteni: szabadságot hirdetni és rabszolgakereskedőkkel lakmározni; a mennynek ígérni és a pokollal szövetkezni!

Augiász-istállója

— Aggodalommal és szeretettel, a tisztesség, szolidaritásával kísérjük a demokraták vezérének és régi harcostársainknak herculesi küzdelmét, hogy a polgári ellenzék frontját eladhatra megfújják az árulás és a panama szenngetőt. Mi nem törődünk a jelenlegi bizottsági tagok jókedvével, rosszkezdével, durcsósodásával, flörtjeivel, még kevésbé kiesényes érdekeikkel, gyakran oly gusztustalan személyi mohóságával, jogos vagy jogtalan ambícióikkal sem. Erre a játékra nincsen időnk. A nyomor a kapuk előtt! Mi nem tehetünk róla, de nem vagyunk süketek és meghalljuk a jajszt, nem vagyunk vakok és látjuk a sebeket. Mit tehetünk arról, hogy részlet vagyunk az egésznek és a jajsztóban a saját solajunkat, a sebekben saját fájdalomunkat érezzük! Egy pillanattal sem akarunk vesztetni, mert, aki fölsimerte az igazságot, köteles érte küzdeni. Nem a bizottsági tagok egyes csoportjainak, a városi Augiász-istállójának megfújjátását vállaljuk.

**Az újszülöttek pelenkái
s a halottak szemfedői**

— Teljes elszántsággal, minden képességgünkkel, a hitelség és a tisztesség erejével akarunk küzdeni a városi rendszer ellen, amely a háború, a forradalmak, a kurzus, az infláció

Az árulások rendszere...

— Egy jartak, mint a megcsolt férfi, akinek szegényét az egész utca tudja, szemébe kacag-

Reggel

lőtevő alvás után a fogmosás ad csak teljes felmunkálást. Az egészséges és szép fogazat pótolhatatlan értéke az embernek. Gondozza a fogait, mossa őket rendszeresen és alaposan fogkefével és jó fogkrémmel. Ne hiányozzék egyetlen mosdóeszközről sem

SARG

KALONTO

az antiszeptikus fogkrém

és defláció minden terhét, az új építés és reorganizáció minden költségét erre a boldogtalan nemzedékre akarja hárítani. A depraváció korszakában közelharcot kell vívniuk a közélet tisztaságáért és innen induljon ki az a mozgalom, amely lebontja és felszámolja a nyereséghajszolást, iparral és kereskedelemmel konkuráló közüzemeket. A budapesti polgár legfőképpen annyit tud, hogy a fővárostól kapja a gázt és a villanyt, a város egyedüli részvényese a BSZKRI-nak, tulajdonosa a vízműveknek, a vagyonidőnek és a nagy városi fürdőknek és azt alig sejt, hogy a főváros kiterjedt banküzletet folytat, kenyeret süt és kolbászt készít, szőlőt termel és erdőgazdaságot folytat, lóhúst mér és zöldséget, könyveket és papírműveket árul, szappant főz, meg kátrányt, cipőt carr és ruhát, az újszülötteknek pelengát kend és ettemet a halottainkat. (Nagy derűltetés.) Ezeknél az üzemeknél olyan magas nyereség-számok találunk, amelyek egy rublógazdálkodásra alapított magánvállalkozásnak is becsületére válnának. A temetkezési vállalat, az a karitatív vállalkozás, a befektetett tőke 110%-át hozta 1925-ben, a huskereskedelmi 60%-ot, a Tattersall 40%-ot, a városi szappanfőző 33%-ot, a kátrányozó 30%-ot. Itt a Várpénztár, amelynek 1925-ben bruttó bevétele 204 milliórd koronára rugott. Ebből az összegből 84 milliórd ment el igazgatósági és személynévi költségekre, az ösztöndíjra 49.75% a üzemi költségekre, továbbá 4% milliórd, azaz 21%, vagis a vállalat bevételeinek az igazgatási, kezelési és üzemi költségek keves hűjón 65%-át emésztették föl. Ha egy bank igazgatósága ilyen merelleg lép a részvényesek elé (Egy hang: Bezárnák őket!), akkor olyan botránygal fogadják, amely pártját ríktja. E kisebb-nagyobb üzemek vezetőinek csak egy célja van: keresni, espedig minél többet, minél szebb üzleti eredményt produkálni, mert hiszen az évi eredmény egyenes viszonyban van az évi jutalékkal. Elfelejtik az urak, hogy a politikában nagyon forgandó a szerencse és ha egyszer a szocialista párt magához ragadja a többséget a városban, akkor igazán nem lesz egyéb fennvalója, mint hogy továbbhaladjon azor az uton, amelyet a polgári, sőt konzervatív-párti többség megasztott, teljesen kirekesztheti a magánvállalkozást és rideg szocializálással a polgári vállalatok elől lezárja a kereseti lehetőségeket. (Főkiáltások: A kurzus is ezt csinálja!) Az üzemek főtartása hatalmi kérdés. Hatalmon levő pártok itt helyezhetik el azokat a ságorokat, komákat és korteseket, akikről gondoskodni pártérdek vagy pártkötelesség. A nagy nagy közüzem üzletvitelét is úgy kell megreformálni, hogy az üzleti nyereség a mintaművek csökkenjen és ne jelentse a város koldus népére megterhelést. A fővárosnak az üzemeiből eredő 20-25 millió aranykorona jövedelme voltaképp indirekt adó, amely minden polgárt egyformán a fogyasztás arányában terheli. Nincs benne progresszió, nem sújtja nagyobb nyomattal a nagyjövendűt és gazdag embert. Akárhova nézünk, mindenütt tulmagas termelési költségekkel, tulmagy nyereséggel találkoznak, mindenütt a tömeg érdekeinek az üzleti érdekek alárendelésével. Demokratikus politika ez? Emberi politika ez?

A telek, az autóbussz és egyéb gseftok

— A legszigorubbann kell érvényesíteni az összeférhetetlenségi törvényt a városban. A politika nem ter össze az üzlettel. Aki telkeket szeret közvetíteni és eladni a városnak és autókkel, autóbusszokkal gseftelni, aki városi építkezések alvállalkozója, aki a kijárásiban találja legfőbb gyönyörűségét, takarodjon a törvényességéből, mert a közteret csak az való, aki ott munkál, önfeláldozást és nem hasznát keres. Ha szétfosszák egyszer az elvtagadás rendszere, akkor a lömegek azokhoz fordulnak, akik az általános rothadásban is hűségese és becsületese maradtak. Nem a mai keresztény politikát, krisztusi politikát! Ha újabb világra jönne Krisztus, hogy szeretettel adjon az emberiségnek, reményt az életnek, tisztelget a szegénynek, védelmet az elnyomottaknak, leckét a hatalmasoknak, az állami mindenhatóság nevében újra megfeszítenék. Minket fűzzön össze az a tudat, hogy a jog mégis erősebb, mint az önkény, az önzetlen munkának mégis nagyobb szüszegedője van, mint a becsületességnek és hogy olyan harcba indulunk, amelyben elbukni diadal, meghalni maga a föltámadás!

A nagygyűlés résztvevői egy emberként talpra ugrottak és percekig tapsolták és ünneplték Lázárt, akiknek beszéde nagy és mély hatást gyakorolt a hallgatóságra. Amikor a felszólaló nagyvoknál állt,

Latinák Jenő

mondott beszédet.

— Lázár azt mondta, hogy a nyomor a kapul előtt van. En ezt kijavítottam:

a nyomor már bent van a lakásokban, a butorokban, a fehéreneműben, az üzletekben, ahol nincs vevő, a műhelyekben,

ahonnan már nem a munkát ragadja ki, mert az nincs, hanem a szerszámokat is. (Taps.) Kislakáscépitő akcióba kezdett legutóbb a főváros új méreteiben, amely tízfizetőt év óta a legnagyobb munka, amit Magyarországon egyáltalában csináltak. Egy napon, még októberben, reggel 9 órakor meghívott kézbesítenek számomra, hogy amap délelőtt a kislakáscépitő bizottság ülésére menjek. Az ülésen az elnöklő tanácsnok, akinek jóhiszeműségéhez kétség sem férhet, de, ugy látszik, ezt a szakkérdést nem érti, előadta, hogy a Kereskedelmi Bank léghőmérterelént 342.000 korona egységáért a főváros részére kislakásokot akar építeni és e munka értéke körülbelül 300 millió aranykoronával egyenlő. Azonnal határozni kell — mondta a tanácsnok —, mert estig Londonba kell érkeznie a bank sürgönyének, ahol már ki van készítve a pénz erre a célra, mert ha estig a bank nem tudja a pénzt lekötni, másnap esetleg eladják a pesti kislakásokra szánt angol fontokat a londoni tőzsdén. (Derűltetés.) Nehány bizottsági tagtársammal megállítottuk ezt a gyors ütemet, azóta a bankok ajándéta.

37%-kal lett olcsóbb az eredeti ajánlatnál.

Százmillió aranykoronánál többet takarítottunk meg így a főváros részére. (Zajos éljenés.) A határozathozatánál Bittner János (Főkiáltások: Le vele!) a kereskedelmi és iparkamarában az iparosokat képviselő alelnök az iparos-érdekek ellen szavazott. (Főkiáltások: Puff, puff!) Nagy Antal, az asztalos-ipartársulat elnöke is a bankok mellett szavazott. Sajó János, a lakatosipartársulat elnöke ugyancsak az iparosok ellen szavazott. (Itt valaki közbekiajt: Most szavaztál!) A fáslaszt az oka, az iparos-tömegek közömbössége, önmüknek kell gondoskodni róla, hogy ily szegény többé meg ne es-hessék.

Nem azért kaptak egyesek mandátumot, hogy kálvhaszálításokat járjanak ki.

Egyesek kézműves-kamarát akarnak. Ha a mi embereinket választják oda be, nincs szükség új kamarára, mert ez csak a kapaszkodók újabb elhelyezkedésével, új költségekkel járna. — Szóval-szóra alórom — így folytatta most Latinák —, amit Lázár Miklós a közüzemekről mondott. A nagy közüzemekre szükség van, azok maradjanak városi kézben, de

gumijavító műhelyekre nincs szükség.

Nemrégben ott jártam hivatalos küldetésben barátaimmal, hogy megnézzem, mi is az a városi gumijavító műhely. Egy autó állt a műhely előtt. — Kié ez az autó? — kérdeztem. — A rakárnak uré! — Hat ember dolgozott a kis műhelyben és autó hozza be ide reggel 9 órakor a nagyszágos vagy méltóságos rakárnak urat és délután 2 órakor autó röpti haza, amely addig ott vesztelgel a műhely előtt. (Főkiáltások: Nekünk még villamosra sem telik!) Ne csak itt tapsoljanak, ha elmennek innen, akkor is maradjanak önmükben a lelki összhang és az elköteletség, hogy közös erővel elkeressük a nyomort, ne csak az ajtók elől, hanem a lakásokból is.

Latinák Jenő hosszasan ünneplék beszédéért. Utána

dr. Posta Sándor

bizottsági tag szólt föl. A következőket mondta:

— Jókai Mór „Politikai divatok” címen híres regényt írt. Aki a mai magyar közéletet szemléli, észbe kell hogy jusszon ez a regény, legalább is a címe. Ma is politikai divatja van a felszólalásnak, a puffogó frázisoknak. Ily divat a szocializmus emlegetése is. (Főkiáltások: „Papíron van!” „A Suhajda-telepen!”) Különösen a kormányzat berkeiben sokat hangoztatják mostanában ezt a szót: szocializmus, de az értelmével nincsenek tisztában. A gyakorlatban nálunk azt jelenti, hogy a legjobb esetben a köz egyes rétegeinek érdekeit, esetleg azonban csak egyes érdekeit szolgálják vele. Van népielőli miniszteriumunk, van városi szocialisták ügyosztályunk. Nem egyebek ezek, mint

a társadalmi nyomor kendőzésére alkotott intézmények.

Minő államreazon van abban, hogy nálunk csecsemőeddelmet hirdetnek, közüzemben pelengákat gyártanak, az adórendszerek szörnyű gránátjai pedig százszázalék tesznek nyomor-rékká és megsemmisítik már előre a jövő nemzedékek életképességét is. Mit ér, ha ugyanezen ki lehet verekedni egy-egy tudogondozót, ha ugyanakkor nyomorrékká tesszük az

egészségesek százszázalékát? Hol a szociális rezop, amikor a polgárok tízszerre alproletarizálódnak. Amikor a kereskedők üzletében nincs vevő, az iparosok műhelyében nincs munka. Amikor rettenetes az orrossomony, az ügyvédek még hordarmunkából sem tudnak megélni. Hogyan lehet itt szocialistákra hivatkozni? Drága pénzén százszázalék fizetékét nyomtatnak az alkoholizmus elleni agitáció céljaira és e közben

melyik kartelnek kedveznek a legjobban: a szeszkartelnek! Melyik adó a legnagyobb: a szeszadó!

Kislakásokat építenek, de arról nem gondoskodnak, hogy a kislakások bérleje meg tudja fizetni a házberét.

Harminchatezer ember nem tud Budapesten házbért fizetni.

(Élénk mozgás.) Nagyobb szám, mint a hivatalos haderő, amire pedig — mi is azt valljuk — semmi pénz sem sok, viszont a kislakásoknál senmi rebach nem elég. (Derűltetés.) A Duna öngyilkosait két dunai csónakkal akariák eltéríteni sötét szándékuktól. (Hangos derűltetés.) Főkiáltások: „Rakovszky Iván!” Állami és városi vegyesbizottságot küldtek ki azoknak az örülteknek a megvizsgálására, akik előszere-tettel keresik föl a turulmadarat. Talán még majd lövésárkokat ásna a turulmadar elő-ség. — Főkiáltások: „Forposztokát!” A nyomor egyetlen orvossága, hogy munkakalkulá-kat teremtsünk. Üdvözlő a Dolgozó Pol-gárok Pártját, amelynek mindig hű és lelkes katónája marad.

Főthi elnök emután

dr. Klár Zoltán

szóltotta, aki a közegészségügy bajairól mondott frappáns beszédet.

— Hűségese szolgálja akarok lenni pártomnak s a közérdeknek. Tegnap nagy közegészségügyi megmozdulás volt Budapesten. Este otthon megnéztem a naprárt, holdtölte van, ilyenkor mindig megmozdulnak azok, akik csak ilyenkor szoktak mozdulni. Vanitza és üvöltze, a kurzusberkekben megmozdultak a kammbádok. Egy egyetemi tanár kinevezését tamadták meg, azt hiszik, még mindig 1920-at írunk. Megtamadtak egy kinevezést, amely a kormányzó kezétől származik, a törvényes kormány előterjesztésére. Ebben a kérdésben a főváros is érdekelte van, mert Ádám osztálya a Szent István-kórházban van, amelynek kapuján belül a főváros intézkedik és rendelkezik. Innen üzenem a tüntetőknak:

takarodjanak el a főváros kórházának kapuja elől, mert vissza fogjuk verni támas-dásukat, úgy, hogy véres fejlel menekülnek.

A székesfőváros épületének falai között, ezt megfogadjuk, sohasem fog szóhozjutni a gumi-ból. — Ha igaz, amit az újságok írnak, hogy a fókopolomus alorossa a főváros Szent István-kórházának, egyéni reputációmmal felelekérte, hogy onnan röplüni fog. (Éljenés és taps. Főkiáltások: „Egyzer már példát kell statudálni!”) Azt a fogadalmat, amelyet Lázár Miklós tett tanügyi vonatkozásban és amit fogadtott, azt becsületesen és férfisan végig is harcolta, — azt a fogadalmat tettük mi a kórházak téren, s amagis azonban, ott nem sikerült akcióknak eredményre vinni. Ezt a harcot nagy akaratúval és elszántsággal folytatjuk, mert

a kórházak falain belül nem a politika, hanem csak a tudás érvényesülhet.

Amikor a szegény ember bemegy a kórházba, nem közömbös, kinél a kése alá fekszik, ki grógyítja. Nem közömbös, hogy esetleg olya-nok kése alá kerül, akiknek nincs más érd-mük, mint az, hogy politikai jutalmat kaptak. Ehhez az elszánt akcióhoz kerük az önk támogatását. (Főkiáltások: „Ott leszünk!”)

A nagygyűlés közénaga lelkesen megtapsolta Klár Zoltán gyujtathatásu beszédéért, majd Főthi Vilmos, a nagygyűlés elnöke, javasolta: válasszák meg a Dolgozó Polgárok Pártja elnökévé Lázár Miklóst. A szufolt termékek közénaga most újra talpraugrott és percekig ünne-pléte Lázárt, az elnök pedig annuclálta, hogy

a Dolgozó Polgárok Pártja elnökévé az alakuló nagy-gyűlés egyhangulag Lázár Miklóst választotta meg.

Emután Főthi elnök a következőket mondotta:

— Engem koromnál fogva utaltak ki elnök-nek. De tévedtek, én koromnál fogva közka-tonánk való vagyok, mert aki ilyen munkára vállalkozik, mint mi, annal az én korom még nem kor, mert még tudok dolgozni. A cselekvő-nemkora híve vagyok, nem szeretem és ki is akarom küszöbölni a szeszédeléket.

A mi közigazgatásunk meg van mérgezve a politikával.

Ezt a mérget kell nekünk eltávolítani, mert ha tovább engedjük pusztítani, olyan erkölcsi zűllés támad, amelynek később nem tudunk véget vetni. Segítsünk magunkon, az Isten is megsegít. (Hosszantartó taps.)

Emután Főthi Vilmos felkérte a megjelenteket, hogy a kített ívetek, amelyek a pártba való belépésről szólnak, minél tömegesebben írják alá. Noha már nagyon későre járt az idő, megindult az ívek aláírása és percek alatt 5-500 pesti polgár csatlakozott a Dolgozó Polgárok Pártjához.

Szájról-szájra száll

a ROYAL ORFEUM februári műsorának

100%-os sikere. Tessék meggyőződni!

Klebelsberg Kultuszminiszter eljárást indít azok ellen, akik az Ádám-ügyben tudatosan félrevezetik az ifjúságot

A miniszter a parlamentben nem beszél az Ádám-ügyről

(A Reggel tudósítójától.) A bajtársi egyesületek szövetségének Ádám professzor ellen rendezett tüntető gyűléséről Nagy Árpád helyettes államtitkár, a kultuszminiszterium egyetemi osztályának főnöke, vasárnap délelőtt részletesen referált Klebelsberg kultuszminiszternek és átnyújtotta a bajtársi egyesületek határozatát, amely azt követeli, hogy az egyetemi autonómia jogszokásait teljes törvénnyel biztosítsák. A kultuszminiszter közölte az államtitkárral, hogy a bajtársi szövetség gyűlésén fölvetett állítólagos orvosi határozat nem jödi az orvosi fakultás legutóbbi kari ülésének határozatát és kijelentette, hogy

hozott határozata szerint a Pázmány Péter tudományegyetem orvoskara Ádám professzort nem ismerné el nyilvános egyetemi tanárnak.

Kijelenthetem, hogy a kari ülés határozatának értelmében a kérdés jogilag teljesen rendeződött és ha valamilyen újabb incidens nem adódik, az Ádám-ügy véglegesen lekerül a napirendről.

Az orvosprofesszori kari ülés elvi álláspontjának főtartása mellett tudomásul vette a szenátus határozatát.

Az orvosi kar tehát deferált a szenátusnak és ha újabb komplikációk nem támadnak, napirendre térünk az ügy fölött. A parlamentben nem szólalok föl ebben a kérdésben és az ifjúság ezetűt sem kéretem magamhoz. A kezem között levő jelentések szerint a szombati nagygyűlésen semminemű incidens nem fordult elő. Ha újabb zavaró momentumok merülnek föl, természetesen meghallgatom az egyetemi illetékes tényezőit. Arról nincs tudomásom, hogy az ifjúság hetlőn és kedden sztrájkolni akarja, mind a két napon rendez előadások lesznek az egyetemeken.

eljárást indít azok ellen, akik tudatosan félrevezetik az egyetemi ifjúságot.

Klebelsberg kultuszminiszter ezután fogadta A Reggel munkatársát és az Ádám-ügy legújabb fejleményeiről a következőket mondta:

— Fontosnak tartottam, hogy az ifjúság újabb mozgolódásáról pontos jelentést kapjak, éppen ezért már ma meghallgattam az egyetemi osztály főnökének referatúráját.

Nem felel meg a valóságnak az a hír, mintha az orvosi kar legutolsó ülésén meg-

„Jenő bátyám, van-e itt még nekünk szerepünk?” kérdezte Apponyi Rákosi Jenőtől, a tiszteletére rendezett vasárnapi banketten „Nem vagyok abban a helyzetben” mondotta Rákosi, — „hogy több kellemességet mondjak a kormánynak, mint köszönetet azért, hogy képviseltette magát!”

(A Reggel tudósítójától.) Hatvanéves drámaírói jubileuma alkalmából nagyszabású bankettel ünnepeltek vasárnap barátai és tisztelői Rákosi Jenőt, a magyar irodalom és hírlapírás eszményi bajnokát, közéletünknek legendás alakját. Mintegy kétszázan jelentek meg a Hungária-különtermében: ott volt Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Hegedüs Lóránt, Huszár Károly, Preszly Főispán, Sipőcz polgármester, Józán püspök, Durini di Monza gróf olasz követ, Lukács György, Bárczy István, Marozzi Henrik, Grósz Emil egyetemi tanárok, Hevesi Sándor, Márkus László, Móricz Zsigmond, Rózahegyi Kálmán, stb. A kultuszminiszter nem jelent meg, a kormányt Petri államtitkár képviselte.

Hegedüs Lóránt

mondotta az első félköszöntőt: „Akkor ma itt megjelentek, hogy Rákosi Jenőt ünnepeljék, a tisztelőknél ez a serege az ő felsőháza, az ő egyedülálló sajtóbírója. A három töretlen férfi, a három szent béré, amely ma a magyar pajzsot érdi: Rákosi, Apponyi és Berzeviczy. Kettő közülük eljöt-

tek, hogy ünnepeljék a harmadikat és én — mint legkihívottabbaknak — átadom nekik a szót.

Hosszautartó eljenzés után kezdte meg beszédét

gróf Apponyi Albert:

Rákosi Jenő sok kiváló tulajdonsága közül — mondotta — Apponyi — ki akarom említeni azt a két minőséget, amiben fölülmulhatatlan. Ez a két minőség: a költő és a hírlapíró. O aitala hatolt bele a zsurnálisztikába az irodalmi elmélyedés, irodalmi esziszoltság. Politikai működése során elve volt, hogy nem akar más lenni, mint hírlapíró. Többször szerették volna képviselővé megválasztani, de ő nem akart megvalítani hírlapírói függetlenségétől. Hegedüs Lóránt tévedett, amikor azt mondotta, hogy ez az ünnepelő közönség a Rákosi Jenő egyetlen sajtóbírója. Emlékszem, hogy nem is olyan régen volt neki más sajtóbírója is. Minden tisztelettem a magyar indikaturáé, de

a Rákosi Jenő érintkezése a magyar bíró-sággal csak derűtséget keltethet.

Azt is mondotta Hegedüs, hogy

ez az ünnepelő sereg a Rákosi felsőháza. Bizony, azt reheszen érték meg, hogy ez az ő egyetlen felsőháza.

Mi kettő vagyunk ma a magyar politika vénei. En felsőházas mutait képviselők a parlamenti életben, a 60. évet az irodalom életben. Jól esik nekem, hogy még van alaki, akik bátyámnak szólíthatok. Hát, Jenő bátyám, azt kérdezem:

van-e itt még nekünk szerepünk?

Van-e jogunk az ünnepeltetésre, — mert saját politikai temetkezésünket még nem akarjuk ünnepelni. Nem akarok politizálni, de azt ki mondhatom, hogy a mai éra nem tűnik ki az önálló egyéniség, az önálló véleményképzés szabadságának elismerésével. Mi, akik már nem várunk semmit kortársainktól, mi szabadon hangoztathatjuk a törekvésünket, hogy egy jobb korszakba áttünk az egyéniséget és a vélemény szabadságát. És mi kimondhatjuk: Magyarország nem nyugszik bele a mai

sorsába, várja a föltámadást! A mi felelősségünk ennek az elhallgatás volta, a másoké talán a túl gyors kimondás.

Ezután

Berzeviczy Albert

mondott félköszöntőt:

— Sokszor hangoztatják, hogy a jogfolytonosság megszakadása kihatott egész életünkre. A közjog folytonosságánál nem kevésbé fontos a gazdasági, a szellemi jogfolytonosság.

Rákosi Jenő az irodalmi jogfolytonosságot képviseli.

A kormány nevében Petri Pál államtitkár mondott pohárköszöntőt:

— Ünnepelek Rákosi Jenőt, akinek nagyszerű darabjait a mi Nemzeti Színházunkban játszották, de ünnepelek ekkéit és individuális politikáját is, —

még ha nem is értünk egyet vele.

Az ünnepelő közönség kívánságára ezután

Andrássy Gyula gróf

szólt föl:

— Az iróti tehetségen fölül — mondotta — a töretlen nemzeti érzés, az őszinteség, bátorság, erős hittegrinc a Rákosi Jenő legjellemzőbb tulajdonságai. Ha ez nincs, talán kényelmesebb a jelen, de a jövőt elvesztjük.

beteggyógyá pártázuk a jövőt, amelyből nincs fölkelés.

Tanuljon a mai nemzedék erőt, bizalmat, akaratot Rákosi Jenőtől.

Huszár Károly emlékedett ezután szóla.

— Rákosi tudta őrizni a lelke függetlenségét, a meggyőződését minden aranylattal szemben.

Rákosi a magyar idealizmus testőre!

Perecekig zugott a taps, amikor most

Rákosi Jenő

emlekedett föl helyéről pohárral a kezében, hogy az ünnepelő beszédre válaszoljon.

Amikor valaki az elismerésnek bizonyos magaslátára jut — kezdte beszédét Rákosi Jenő —, elhítetik vele, hogy multjában volt egy cigányasszony, aki miúdezt megöcsölte neki. Nekem valóban volt ilyen jósom, ha nem is cigányasszony. Hatvan évvel ezelőtt a teljes sötétségből jöve, állottam a Nemzeti Színház kulisszái mögött és arra gondoltam, hogy

én, senki, semmi, ismeretlenség

irtam valamit, ezt színészek játsszák és a közönség tapsol a gondolatoknak, amelyek nekem eszembe jutottak. Ekkor

hátulról vállamra tette a kezét egy szinpad munkásember és így szólt: „Ez jó darab, én érték hozza, magából lesz valami!”

Ez a jóslat jut az eszembe most, amikor a dícsőreknél, jutalomnál, boldogságnál olyan mértékben részesültem, amennyi kevés embernek jutott osztályrészül.

Megköszönöm a kormánynak, hogy képviseltette magát. Ez nekem nagy sor, mert nem vagyok abban a helyzetben, hogy több kellemességet mondjak nekik, mint ezt a köszönetet.

Megköszönöm Durini di Monza grófnak, hogy eljött: ezt a vizitet majd Klebelsberg gróf viszonzni fogja Rómában. Ezt a sok dísz és dícsőreket pedig, mint egy halom virágot fölültem, elcsúszom az irodalom betegszobájában, leteszem a beteg irodalom lábához. A poharamat pedig írtam az irodalomnak, amely örökéletű és az irodalom közönségére.

PÁRISI KALITKA

NAGY FEBRUÁRI MŰSORA

TAMARINA
& FREDOFF

a párisi Olympia tagjai

Szerdán, február 16-án:

Grand Gala de Bosphorus

Ma nyitva
reggel 5 óráig!

Vigyázat! Fővárosi Operettszínház

Vigyázat! Női szakasz

Vigyázat! Utolsó 4 előadás

Elizabeth Arden

összes készítményeinek terakata
Parfümerie

Kosztelitz

V. Dorottya-utca 12. Telefon: L. 988-89

Külön e célra berendezett helyiségben
díjtalan utmutatás az arc helyes ápolására

Kérjen prospektust!

HIREK

Fiam fia...

*Fiam fia, ki jönni fogsz, hogy ismerd
Az atom életét, az ismerlent,
S a csillagot, mely végzeted felett leng
És szemtől-szembe látod majd az istent.*

*Ki új ruhába rejted a mezitlent
És zengő ég és zengő föld se rettent,
Lebírod a halált, a győzelmetlent
S örök tudásból versz szívvedre pikkelty!*

*Szívvedre vésd, ha ésszel fel nem éred:
Volt kor, midőn nem voltak emberek,
Volt kor, midőn az élet nem volt élet!*

*E hieroglifát, mely rád mered,
Nem ember írta, ki jövőbe néz:
Nagy ősidő hagyta rád: a Szenvedés!*
Zoltó Béla

Ady a vádlottak padján

Minden gondolkodó ember forradalmár és ha a Kisfaludy-meg a Petőfi-Társaságban nem is akadnak forradalmárok, még sincs kizárva, hogy még ott is vannak, akik gondolkodnak. Mert forradalmár az is, aki az előrelendülő szellem áramlatokat akarja utjukban megakasztani. Berzeviczy Albert és Pekár Gyula a vádlottak padjára ültették Ady Endrét a forradalmisága miatt. A vádlott nagyon jó társaságban van: Rousseau és Voltaire is a vádlottak padjára kerültek valamikor, mert írásaikkal forradalmisították a lelkeket. Ézt mondották a francia arisztokraták, akikkel szemben a történelem megállapította, hogy nem Rousseau és Voltaire voltak a forradalom igazi előkészítői és előharcosai, hanem Poinpouire és Du Barry grófnő, akiknek pazarlása fölémészlette az állami jócselekmény igen nagy részét. Pekár Gyula ismeri a francia forradalmat és ha „Danton” című drámája nagyon rossz munkálatoska volt, azért inkább Pekár, mint a francia forradalom felelős. Minden forradalomnak gazdasági háttere van és a költő csak harsonája azoknak, akik szenvedéseiket nem tudják szavakba önteni és világra ordítani. A költőnek ez a kötelessége és ha Ady Endrét a vádlottak padjára ültetik, törvény és kell idézni Petőfi Sándort is, akinek nevére keresztelte magát az az irodalmi társaság, amelynek elnöki székében Pekár Gyula helyezkedett el.

De honnan is tudnák az urak, hogy mi a költő-hivatás? Nem tartozom az Ady-rangjok közé, de Berzeviczyt és Pekárért sem halok meg. Berzeviczyt írt néhány művésztörténeti munkát az olasz quattro- és cinquecentoról. Nem mond sok újat, de ez nem is fontos ebben a pillanatban, amikor nem mint történetírő, hanem mint Ady bírálója áll ki a fórumra. A quattro- és cinquecento történetírójának figyelmét aligha kerítte el kutatásai közben, hogy a XIV. és XV. század utolsó művészeinek is voltak Berzeviczy Albertek, akik istenkáromlással vádolták Leonardo da Vincit, Michel Angelót, Raffaelt, Botticellit, Giottót, Veronését és Piombót. És ha jól emlékezünk, Berzeviczy Albert munkáiban van néhány sor, amelyekben könnyeket hullat Savonarola barbárságán, aki a világ hiábavalóságának maglyán elégette az olasz renaissance zseni-jének több műremekét. Pedig ezek is forradalmi alkotások voltak: forradalmi szellemű fogantak és alkotók ellen az volt a vád, hogy a művészet mentelmi jogával visszaélve, profanizálnak mindent, amit az ó- és újtestamentum szentté avatott. A muli forradalmárait védi, alkotásait megcsodálja, nekik pedig hódolat-tal adóz. De a saját korának forradalmárait a vádlottak padjára ülteti s mint ítélkező bíró, olyan hangon szól hozzájuk, mintha egész életét át nem a művészet, de a magyar büntető-bíraskodás történetével foglalkozott volna. Aki

védi és csodálja Leonardót és Michel Angelót, nem csempülheti le a mai és a jövő költőjét sem. Ha mégis megteszi, nem kerülheti el a veszedelmet, hogy a jövő Berzeviczy Albertje, aki évszázadok múlva megírja a mai irodalom történetét, könnyeket fog hullatni azon a bándsmódon, amelyben a mai Berzeviczy Albert az új irodalmi irány harcossait részvettette.

És Berzeviczy Albert mégis forradalmár: megdöntött egy régi törvényt, amely úgy szölt, hogy a holtakról vagy jót, vagy semmit és nyomban jogaiba iktatta az új törvényt, amely azt mondja, hogy a holtakról csak rossz-szat, az élőkéről pedig csak jót. Így lett nagyobb költő Jakab Ödön, mint Ady Endre. Ady már meghalt, de Jakab Ödön még él. Ady kezéből kiesett már a toll, de Jakab Ödön még ír. Ez a Jakab Ödönnek büne és a bűn itt erőnyek számít, mert ők büntetlenül írhatnak. Hogy mit írnak? Vannak írók, akik az eszükkel írnak, mások a szívükkel és lelkükkel. Ők csak a pennájukkal. Ezért nincs szaga az írásuknak és ezért bűn az ő szemükben, hogy az Ady verseinek alkoholszága van. Ezt is csak úgy fedezték föl, hogy elővásták az Adyról szóló írásokat és azokból szaglászák ki, hogy szerette az italt. A saját szimatjuk még erre se tudta volna rávezetni őket. Mint-hogy azonban ezt már tudják a költőről, az ő hibáját ráhúzzák a verseire. Valamilyen szagot éreznek a költeményekben. Összenéznek és tanakodnak. A szag a tehetség illata, de honnan tudnák ők, hogy milyen szaga van a tehetségnek?

Wallasz Jenő

— A Meteorológiai Intézet vasárnapi jelentése. A Budapesti Meteorológiai Intézet vasárnap kiadott jelentésében az időprognózis a következő: *Törébbre is száraz — főleg éjjel — hideg idő várható.*

— Az új francia követ vasárnap Budapestre érkezett. Franciaország új követe, gróf Mathieu de Vienne ma reggel harmincöt vasárnap délelőtt egytől két óráig Budapestre érkezett. Az új költő eddig Bukarestben, Madáiban, Rigában, Konstantinápolyban működött és most van először Magyarországon. Vasárnap délelőtti fogadták De Vregh főkomisz, Guegan ügyvéd és Richard attasé lakosztály.

— Vasárnap letartóztattak egy magánbiz-tviselőt, aki 50.000.000 koronát esalt ki a Munkás-biztosítónál. A főkapitányságon vasárnap letartóztatták Keleti Oszkár 34 éves B-listás magán-biztosítót. Keleti Oszkár 34 éves B-listás magán-biztosítót, aki furfangos módon károsította meg az Országos Munkásbiztosító Pénztárt. *Kellett hamis betegséglejőz utalványokat* csináltatott és azokat hamisított csebbélyez-zőkkel ellátva, bevaltoita a munkásbiztosító pénztáránál. A csalásra azonban hamarosan rájöttek. A szelvényes a rendőrség megállapí-tása szerint körülbelül 40-50 millió koronát *vett föl.* E megállapítás után detektívek men-ték ki Keleti Fácán-t lakására és a szelvényes-tisztviselőt behozták a rendőrségre, ahol be-ismérő vallomása után azonnal kihirdették életét az előzetes letartóztatásról szóló vég-zést. Vasárnap délelőtti már át is kísérték az ügyesség Merkő-utcai fogházába.

— „Bombák” jelzésű csomag a villamosban. Adám professzor címere. Egy 13-15 jelzésű villamos utasai szombat este 10 óra körül, amikor a keleti pályaudvar környékén haladt, gondosan lezart csomagra lettek figyelmesek, amely gazdátlanul hevert a villamos egyik padján. A kalusz, aki szünygére vette a csomagot, meglepetve látta rajta a következő címet: „Dr. Adám professzor, Budapest, Keleti-út, Bombák”. A megriadt kalusz és az utasok rögtön szóltak a rendő-rőrszemnek, aki a különös csomaggal azonnal besietett a főkapitányság központi ügyeletére. Itt a csomagot alapo-san szünygére vették, majd óvatosan felbontották. A „bombák”-jelzésű csomagban azonban ruhabandák helyett különböző régi, elhasznált orvosi műszerek vol-tak. Az ötleten tréfa szerzőt keresi a rendőrség.

— Olasz tudósítást jelenti, hogy az Adria és a Földközi tenger partvidékén néhány napja beköszöntött a csöndes, meleg, napos, tavasz. Triest környékén, Raguzában, a napfény áldotta a citrom, narancs és olajfa már re-gyezzek. Schiában pedig teljes virágzásban pompáznak.

— (Anspitz.) Az ifjúság röpecdúlán az Adám név mellett zárójelben mindig jelen van az Anspitz név is. Ebből az következik, hogy az egyetlen autonómiáját nem Adám, hanem Anspitz bántotta meg s az autonómiának semmi baja sem lenne, ha Anspitz helyett például Bausági Velecsó György lenne a zárójelben a tanár neve mellett.

— „Az új Nemzeti Színházba én is be fogok vonulni” — mondotta Rákosi Jenő vasárnapi arcképleleplezésén. A Nemzeti Színház emlékműszobájában vasárnap dén-ben leplezték le a 60 éves drámaírói jubileumát ünneplő Rákosi Jenőnek arcképét. Az ünnepségen a kultuszminiszteriumot Petőfi államtitkár, a fő-várost Liber tanácsnok, az Akadémiát Radó Antal, a Petőfi-Társaságot Havasa István, a Kisfaludy-Társaságot Szász Károly, a népszínház bizottságát Hecskly János és Bibó-Horváth képviselték. A Nemzeti Színház nevében Hevesi Sándor mondott beszédet.

— A Nemzeti Színház — mondotta Hevesi — most 90 esztendő. Ebből a három emberöltő alatt kettő egybeesik Rákosi Jenő működésével. Nincs olyan színházi műfaj, amelyet ez alatt a 60 esztendő alatt Rákosi Jenő ne írt volna. A Nemzeti Színházban és a magyar irodalom-nak egyaránt büszkesége az a szélesskálájú drámaírói működés, amelynek az egész világ-irodalomban is alig van párja.

A körösze kívánságára ezután Rákosi Jenő emelkedett színpadra.

— Azt mondják — kezdte beszédét —, hogy ez az arckép megszólalásig hű. Sajnos, ez nem egészen így van, mert neki nem kell megszólalnia, hanem pedig most is beszédet kell mon-danom. Nagy dolog egy 60 éves írói jubileumot megünni, de én diességemnek tetőpontján nemhogy szünygő volnék, hanem mindinkább merészebb és követelőzőbb leszek, mert azt kívá-nom, hogy mindenki, aki itt van, érje meg ennek az új színháznak a fölépítését, amelybe én is be fogok vonulni és remélem, nemcsak én effigie, fölakasztva, hanem élő valóságban.

— Padlásfőosztató egy Vas-utcai házban. Mekő Pal igazgató, Jecsenyky Sándor államtitkár özevge és Becher Elias perzsaországgyezkedő Vas-utca 13. számú házban levő lakóházát padlásról ismeretlen tettesek több ruhanevet lóptak és azután a szomszéd ház pad-lásán keresztül elmenekültek. Az ismeretlen tettesek közrekerítésére a nyomozás megindult.

— Újabb erős földrendez pusztított San Francisco környékén. Newyorkból táviratozza A Reggel tudósítja: San Franciscoból érkező jelentések szerint a Császárvölgyben, ahol néhány héttel ezelőtt heves földrendez pusztított, most újabb földöléseket éreztek, ame-lyek megszakításokkal hat óráig át tartottak. A kár igen nagy, főleg azokban az épületek-ben nagy a pusztulás, amelyek a multkorai földrendez óta újraképztek.

— Csempé mine a pápa praskodásának ötven évfordulóján. Vasárnap délelőtti 10 órakor XI. Pius pápa megkoroná-zásának ötven évfordulóján emlékeztető ünnepi szentmisé-re a kormány Maltai templomban. A kormány részé-ről Kibeleberg és Wálka miniszterek jelentek meg a haláldó istentiszteletben. Orsényi Császár pápai nuncius-sal az ólen a diplomáciai testület valamennyi tagja, az országgyűlés képviselői Karafóth Jenő háznapr, a főherceghez közel József és József Ferenc. Ott voltak Liponczy Albert, Andrássy Gyula, Zichy János és sokan a két ház tagjai közül. Az ünnepi szentmisét fényes szolgálat Saueremann Lajos ércei érsek pontifikálta és Leopold Antal, a hercegrórnás oldalankonokja nagy be-szédében méltatta XI. Pius pápaságának elmúlt 5 esztén-deit.

— Osternburg Gyula nyilatkozta. Három budapesti napilap 1925. január 25. számában nyilatkozatot tettem közzé, amelynek tartalmát Vértés István ur magára nézve sértőnek tar-totta. Kijelentem, hogy Vértés István urat sértő nyilatkozatomban nem volt és a félreértés miatt sajnálkozsomát fejtem ki. Osternburg Gyula.

— Orvosi hír. Dr. Deutch Sándor, a Budapesti Kir-lapszóló Kör orvosa X. Utólát és Zágrabi-ut sarkán A-épületbe (városi ház) helyezte át rendelőjét. Rendelő délután 3-5 óráig.

SICILIA GÖRÖGORSZÁG EGYIPTOMBA

Körutazások

„Stella
d'Italia”
oceánjáró
gőzösök

Indulások
Triesztből
február 24.
március 1 és 16
Mérsekelt
résztvételi
díjak

Felvilágosítás és prospektus:

COSULICH LINE, BUDAPEST
VI. Thököly-ut 2. szám. Telefon: József 14-13
IV. Váci-utca 29. Párlata-épület. Telefon: 124-48

LESZÁLLÍTOTT ARON
MICHELIN-PNEU
LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB AUTÓFELSZERLESEK
TELEFON: **NAGY JÓZSEF**
21-97 VI. ANDRÁSSY-UT 34

N.N.
Nem nősülök!
a Vígyszínházban

BANÁN-BEHÓZAT

**ÉRETT NYUGAT-INDIAI BANYÁN
A LEGJOBB TAPLÁK**

BP. TELEFON 982-85

Ötven tányérsapkás fiatalember a Dorottya- utcában inzultált három uriaszszonyt

(A Reggel tudósítójától.) Dr. P. F. fővárosi bankfőnökségtől a főkapitányságon a következő bejelentést tette: Szerdán éjjel 12 óra tájban három hölgy társaságban a Dorottya-utca út igyekezett a Belváros felé s közben az egyik mellékutca felől körülbelül

10-50 tányérsapkás fiatalember jött elő libasorban és előlta utjukat, miközben sűrű megjegyzéseket tettek. Néhány pillanatnyi tanácskozás után a tányérsapkás libasor körbe fordult, a három uriaszszonyt közrefogták és a leg-sértőbb, reproduktívhatatlan szavakkal illették őket.

A három megtámadott nő fölháborodva kiál-

tott segítségért, amire a fiatalemberek a hangosan sikoltozó hölgyeket kiengedték a körből. Újból szabályos libasorba fejlődtek és a Dorottya-utca felé távoztak. Dr. P. F. elmondotta még, hogy a jelenet után a fiatalemberek

egy másik ismeretlen társaságot is közrefogtak.

A rendőrség a bejelentés után széleskörű nyomozást indított az ismeretlen éjjeli támadók kitérő megállapítására. A rendőrség biztosra veszik, hogy a nagy apparátus megindított nyomozás rövidesen ki fogja deríteni a tányérsapkás társaság pontos kitérő.

— Hevesi Simont vezető főpappá akarják megválasztani. Hétfőn érdekes javaslat került a pesti zsidó hitközség 66 tagu választmánya elé. Ez a javaslat Hevesi Simon főrabbi személyével foglalkozik. Még emlékeztetés, mely föl-fűtést kellett, hogy amikor a zsidó hitközségek diktatorai összegyűltek felsőházi képviselőjük megválasztására, Hevesi Simon már a jelölésnél kiesett. Ez a meglepő esemény tulajdonképpen már a zsidó hitközség már vezetőségének belső válságát jelentette, mert hiszen eddig Hevesi Simon és hívei vittek a hitközségi életben a vezető szerepet. Hevesi hívei most arra készülnek, hogy Hevesi főrabbi megfelelő rekompenzációt kapjon a felsőházi választásánál való fájdalmas és érthetetlen mellőzéseért. A hívek ezzel a tervvel álltak elő, hogy Hevesi főrabbi éne- és rangadományozással a hitközség vezető főrabbiá válasszák meg. E javaslat, amint említettük, ma került a választmány elé, a képviselőtestület 300 tagu plénuma pedig február 26-án foglalkozik a javaslattal, amelynek nagy ellenzék van: mert a másik, Hevesivel teljesen egyenrangú főrabbi, Fischer Gyula mellőzést látják benne. Fischer annak idején Prágából hírtelt haza, ahol a világ legelőbb és legelőbb zsidó hitközségének főrabbiája volt. Megválasztásukot garantálták neki Hevesivel való teljes egyenrangúságot. Most Fischer főrabbi arra hivatkozik, hogy azért, mert Fischer Gyulát a felsőházi tagválasztásnál szép szavazatszámmal jelölték, Hevesit pedig Löw Immanuel hívei kibuktatták, ezért nem lehet most Fischer mellőzésével Hevesi Simont előléptetni. A rangemelési javaslat körül tehát heves harca van kihatás.

— Zsebtulaj a Munkásbiztosító orvosi rendelőjében. Feltér József 37 éves pénzér bejelentette a főkapitányságon, hogy a Munkásbiztosító Pénzügyi Közetemléti orvosi rendelőjének ártóhelyiségében ismeretlen tettes ellopott iratokat és 50 pengőt tartalmazó pénztárcáját. A nyomozás megindult.

— Távolból robbantó készülékkel kísérletezik a francia tüzérseg. Parisból jött a Reggel tudósítója: A lapok híradása szerint Montpelierben a tüzérseg gyakorlati kísérletek folytak egy új találmánnyal, amely lehetővé teszi nagy távolságokról is a lövedékekkel való robbantást és tűz előidézését. A készülék arra is alkalmas, hogy megfelelő beállítással csak napoknál vagy heteknél később fejtsen ki hatását.

— Halálózás. Alttan Ignác, született Gross Lina, életének 77. és házasságának 46. évében hosszú szenvedés után, a 66. 13-án reggel elhunyt. Temetése a hó 13-án, délután 3 órakor a rákoskeresztúri izraelita temető halottasházából.

— A Wiener Philharmoniker II. Beethoven-estje február 16-án. VIII. és IX. szimfónia, a Városi Színházban este 8 órakor. Vezényel: Weingartner Felix. Közreműködnek híres bécsi zenészek és a Palotakórus. Jegyek 2-7 P. árban elfogytak, kaphatók 8-14 P.-ig. A vigadó I. Beethoven-estje már csak 20 db jegy kapható 20-24 P. árban Rozsavölgyinél.

PIRELLI CORD
a legtartósabb pneu a magyar utakon
REIMAN AUTOMOBILKERESKEDELMIT RT
V. Vörösmarty-tér 3

132 pengőért a leg-szebb perzsaszőnyegeket

Valódi perzsa, szmirna, agraman ebédő- és futó-szőnyegeket, paplanok, takarók, ágy- és asztalterítők, függönyök, bamlatos olcsón árusítatnak

SCHILLINGER BÉLA

a károkotomban csak míg a készlet tart
Gyönyörű német perzsa összekötő már 36 P-től
Gyönyörű német perzsa ebédő már 216 P-től
Fizetési könnyítések! Alkalmi vevétek!

Budapest VI. Teréz-körút 15. sz. alatt
Alapítva 1906. Árjegyzék ingyen és bérmentve

— Képviselőúthoz. Szép házat terveznek a parlament mellé, amely 22 millióba kerül és lakásokat tartalmaz a képviselők számára. Sokan panaszokt emlegetik előre, hogy ez amolyan egypárti otthon lesz és aligha jut benne hely ellenzéki honatának. Mi reméljük, hogy csakugyan így lesz és Bethlen nem folytatja az ellenzék kiűzésére irányuló mesterkedéseit azzal is, hogy összeküldje őket egy házba. Ez lenne a vég, mert ha ilyen közel zárulják őket egymáshoz, egész biztosan megcsik egymást az ellenzék.

— Eltűnt egy kétéves kisbaba. Haza Pál bejelentette a főkapitányságon, hogy kétéves Mária nevű kisbaba Gólya-utca 17. számú házában lévő lakásukról eltűnt és azóta nem tért vissza. A rendőrség az eltűntet keresi.

— Báró Perényi vasárnap mondott programbeszédet Komáromban. Komáromból jött a Reggel tudósítója: báró Perényi Zsigmond, a Társadalmi Egyesületek Szövetségének elnöke, akit, amint ismeretes, a gróf Klebelsberg Kunó lemondásával megválasztott Komáromi választókörletben, mint a kormánypart hivatalos jelöltjét leptették föl, vasárnap mondotta el programbeszédét. Gróf Klebelsberg Kunó, aki szombaton jelen volt a komáromi kormánypart jelölő értekezletén, a programbeszédet nem várhatta be, vasárnapra visszatért Budapestre. A Tiszvizi vezetés részéről vasárnap délelőtt 30 tagu küldöttség érkezett Budapestre Komáromba. A küldöttség tagjai egyenesen a komáromi Társaság helyiségebe mentek, ahol a gyűlés lefolyt. Báró Perényi programbeszédének elmondása után délelőtt 1 órakor társasbéd volt a vasúti vendéglőben.

— Elloptak az ékszereket Leszák színházgató hálo-szobájából. Leszák András volt színházgató bejelentette a főkapitányságon, hogy a Király-utca 13. számú házában lévő lakásának nyitott ajtaján keresztül egy ismeretlen tolvaj és 250 pengő értékben különféle ékszereket lopott el a házban székárukból. A tettes kézrekerítésére a nyomozás megindult.

— Újabb javulás az elmúlt 24 óra influenzafrontján. A fővárosi tisztí főorvosi hivatal jelenteti: Az agnerezteti spangulitásban sem újabb megbetegedés, sem halálozás nem fordult elő. A Szent László-kórházban 16 influenzás beteget vettek föl, a körületi előjárások pedig 29 új beteget jelentettek be. A reggelen felvett esetek közül 3 meghalt. A megbetegedés újabb jelentékeny csökkenést mutat. Az iskolákban az influenzás megbetegedések megszűntek, a hűléses esetek száma ma már nem nagyobb, mint más években.

— Vasárnapi hangversenyek. William Murdoch angol zongoraművész vasárnap este mutatkozott be a Vigadó koncerttermében. Nagyon élvezet, előkelő műveltség, ismertünk meg benne, akiben temperamentum, szellemi költői elgondolással párosult. Murdoch, aki az órázatot szene interpretálási között először hangot foglalt el, meleg és élmény fogadtatásban részesült. (V.M.)

— Egy fővárosi tanár motorkerekpárba-esete. Erdődy Lajos fővárosi polgári iskolai tanár, aki a Németvölgyi-út 57. szám alatt lakik, motorkerekpárjával kirándulásra indult, de egy fél forduló alatt leestek a gépről és súlyos sérüléseket szenvedett. Egy arra haladó magánautó a súlyosan sérült tanárt a Rókus-kórházba szállította.

— Gaudin-akadémia. Szerdán este 18 órakor a Fővárosi Vigadóban. Jegyek a Rozsavölgyinél.

LEIPZIGI MINTAVÁSÁR
a világ legnagyobb vására
11.000 kiállító 21 országból
160.000 bevasárló 44 országból
1600 árucsoport az összes szakmából
Tavaszi vásár 1927
március 6-tól 12-ig
A látogatás mindenki számára előnyös!
Lakásbejelentések legkésőbb február 24-ig.
Külvonathoz március 2-ig. Indulás: március 4-én 20 órakor a Keleti-pályaudvarról
Vízumkedvezmény
Utlevélek átvétele láttaozás végett legkésőbb február 28-ig
Közelebbi fölvilágosításokat nyújt. mérsékelt vasúti jegyekről gondoskodik a tisztelhető képviselő: **Guhrauer Ottó** igazgató, VI. kerület, Teréz-körút 48. Telefon: 39-81, 9-től 3-ig és a **Leipzig Mintavásár**

A feministák azt kívánják, hogy az új esküdtbiróságban a nők is helyet kapjanak

(A Reggel tudósítójától.) Az esküdtszék visszaállításának aktuális kérdése erősen foglalkoztatja nemcsak a magyar jogászokat, publicistákat és újságírókat, hanem érdeklődéssel kísérik az esküdtbiróság visszaállítását utjabban — a feministák is. A Büntügyi Védők Egyesülete a Magyar Feministák Egyesülete átiratot intézett, amelyben azt a kívánságát közölte, hogy az esküdtbirósághoz visszaállításának kérdésében tartandó ankétán föltétlenül szerepljenek résztvevni a feministák is, mert

harcolni akarnak azért, hogy a nők is esküdtbírák lehessenek.

Azt állítják, hogy a büntető jogszolgáltatás terén meglehetősen gyakran fordulnak elő olyan esetek, amelyeknél *lélekanti motívumait az asszonyok jobban meg tudják érteni, mint a férfiak.* Azzal érvelnek, ha a bíróságnak arról kell verdiktet mondania, hogy bűnös-e és mi-

lyen fokig az a nő, akit az ügyészség gyermekölés bűntettével vagy magafelkeltéssel vádol, célszerű, hogy az esküdték padján asszonyok helyet foglalhassanak és házasságsszédelési bűnpörökben, hitvesgyilkosságok, vagy bármilyen,

a büntetőbírósgazd el kerülő családi tragédiák bűn esetében is a női esküdték szereplése csak előnyös lehet.

Utálnak arra is, hogy az északi államokban, Svédországban és Norvégiában a nőesküdték már régi időtől fogva gyakorolják a bírósági dolog nemcsak nagy fűdátat, nem lehet tehát semmi akadály annak, hogy nálunk is alkalmazkazzanak a női esküdtbírói tisztségre. Ertesztésünk szerint a Büntügyi Védők Egyesülete a legközelebbi napokban foglalkozik a feministák kérésével a bizonyos, hogy a 21-én kezdődő ankétára meghívják a feministák egyesületének küldötteit is.

Endesz Árpád, a betörők királya, husz év után most szabadult ki a Csillagbörtönből és felesége sirján megesküdött, hogy ezentúl becsületes ember lesz

(A Reggel tudósítójától.) Február 6-án a hajdani betörőromantika utolsó legendás alakja előtt nyiták meg a Csillagbörtön vaspántos kapui. Endesz Árpád, a 20 évi fegyházbüntetésre ítélt, európaszerte híres betörőkirály lépett ki az életbe, egy kis batyuval kezében. Két évtized után szétcsett a szegedi utcákon és azután, mintba régen elfelejtett fiatalságát élvezve, fölszállt egy Pestre induló vonatra, majd

megérkezett Budapestre.

alaba a városba, ahol a békeidőben népdalok, bűnügyi regények öröktitkét meg nevé. Endesz Árpád kalandos életéről, a fegyházból töltött 20 esztendőéről és jövő terveiről a következőket mondotta el A Reggel munkatársának:

— Erdélyben születtem, az édesapám Bukarestben konzultánsi tisztséget volt és én már mint fiatal diák, megszöktem a szülői háztól. 1901-ben Kolozsváron követtem el az első betörést:

szereztem voltam egy odaváló fiatal urileányba

és bolondos gyerekséssel azt hittém, hogy pénzzel, ékszerekkel meghódíthatom ideálokat. Ugyiszólván minden évben más-más városban jártam, próbálkoztam mindennel, voltam pincér, muzikáns, sőt 1903-ban néhány hónapig egy budapesti urisádnál mint háztartási voltam alkalmazva. Kalandos természetem itt is betörésre kényszerített és 1906-ban budapesti rendőrség letartóztatott. Néhány napi fogság után sikerült megszökni, leutaztam Fiuméba, ahol újból elfogtak és 1907-ben már szűbbintésként három évi fegyházbüntetésre ítélték. A fiumei fegyházból egy évig ültem. Időközben kiszabadult társaim reszelőket és köteleket csempésztek be cellámba és egy téli éjszakán átreszeltem cellám ablakának vasrácsát és a hozzáerősített kötelek leereszkedve megszöktem. Azután Romániába utaztam, majd később Szászrégenben újra elfogtak. Innen Nagybányára szállítottak, majd marosvásárhelyi és a szatmárnémeti fegyházakkal ismerkedtem meg. Innen is sikerült megszökni, újból Budapestre utaztam, ahol beleszerettem egy fiatal leányba és feleségül vettem.

ZONGORÁK
leolcsóbban LYRA R-T-nél VII.
Erzsébet-körút 19.

ROYAL PÁLMATEREMBEN

esténként ismét

1 óráig tánc

A szennázósan átszervezett **Royal-jazz**
Steiner Simi vezetésével, G. Dórris braziliai mulat piston-
művész vendégszereplésével. Minden délután uzsonna. Belépődíj nincs

A kávéházban **Osztár**, a közkedvelt bécsi **zongora-humorista**

birom elviselni a fogházi életet. Nem akarok díszekedni, de meg tudtam volna szőni a szegedi Csillagbörtönből is, azonban a hosszú évek alatt rájöttem arra, hogy a régi bűnökért veszekelni kell, ezért csendes, szerény kifosztottjaként akartam maradni a társadalomnak. 1922-ben értesültem arról, hogy a feleségem meghalt és ez a hír rázott föl szomorúságomból. Esembe jutott fiatalságom,

látam magam mint matrózinges fiatal, vásott fut, aki vad rajongással szerette azt a leányt.

akit később el is vett feleségül. Ekkor már pedig végefele járt büntetésem és talán furcsán hangzik, bántott, hogy megszokott börtönéletemet föl kell cserélnem újra a nagyvárosok tülekedésével, ezer és ezer csábításával. Mult év karácsonyán, amikor már csak betek hiányzóltak szabadulásomból, husz év után először fakadtam sírva. Senki sem törődött velem, csak a fogház igazgatója. Csiky ur — áldja meg az Isten érte — jött oda hozzám, vállamra tette a kezét és azt mondta:

— Árpád, utolsó karácsonyodat töltöd a fogházban, fogadd meg, hogy többé nem kerülsz ide vissza.

Elfogott a sirás, nem tudtam felelni, zokogva borultam le neheze bilincseimre és ekkor érlelődött meg bennem az a szent elhatározás, hogy soha többé az életben nem követek el több bűncselekményt. Február 6-án következett el szabadulásom napja. Ugy jöttem ki a fogházból, mint a gyerek, aki elvesztette szüleit és nem tudja, merre induljon el. Végül, néhány pengővel zsemben, vonatra ültem és eljöttem Budapestre. Első utam dr. Kócs Géza rendőrfőtanácsoshoz vezetett, akinek elmondottam husz évi szörnyű veszekedésemet és őt kértem meg arra, hogy valami munkához juttasson. Az ő közbenjárására néhány nappal ezelőtt az igazságügyminisztérium segítségével egy varrógépet és egyéb szabószerszámot kaptam és 70 éves édesanygum Péterffy Sándor-utcai lakásán hozzáálltam a fogházban tanult szabószághoz. Pénteken kimentem a rákosi temetőbe, ahol feleségem pihen. Késő délután volt, senki sem volt a temetőben.

leborultam szegény feleségem sírhalmára és ott esküdtem meg, hogy ezentúl becsületes ember leszek.

nem akarok bántani senkit, nyugodtan akarok élni 70 éves édesanygumért és 17 éves leányomért.

Endesz Árpád szeméi megtelnek könnyel. A hajdani rettegett betörőfejedelem az élet egyszerű, szálnalmas figurája lett. Határozott mozdulattal nyújtja a kezét, azt a kezét, amelyre majdnem két évtizeden keresztül hétkilós bilincsek neheztek. Vági Andor

üldözött vad voltam.

Arcképem sokszorosítva meg volt már minden vidéki rendőrségnél és az akkor erősen divatba-jött daktiloszókpiai kísérletekre éppen az én ujjlenyomatomat használták föl. Megváltoztattam külsőmet és így sikerült is hosszabb ideig szabadlábom maradnom. 1915 elején Budapestre Kócs Géza akkori rendőrfogalmazó detektívjeivel elfogatott és most már kezemen-lábamon bilincsel, négy rendőri kísérő mellett vitték le a szegedi Csillagbörtönbe. Ugyiszólván itt töltöttem el egész fiatalságomat.

hétkilós bilincsekkel kezemen-lábamon, életm a rabok egyhangu életét.

A fogházigazgató, dr. Csiky József megkedvelt és az ő jóakarata folytán csakhamar bekerültem a szabóműhelybe, ahol három év alatt kitanultam új mesterségemet. Ugy mutak az évek fölöttem, hogy néha nem is éreztem magam embernek. Beletörődtem sorsomba, nem voltak örömeim, néhanapján tómat föl bennem valami furesa érzés, amikor egy-egy fogolytársam büntetését kitélve, sugárzó arcú elhagyott bennünket. Ugy éreztem magam, mint a diák, akinek fáj a pályaudvarról ki-robogó vonat zakatolása. A feleségem néha levelet írt, amely a fegyház irodáján keresztül megcenzurázva érkezett hozzám. Minden szerelmes szó, a kisgyermekem ákom-bakom írása rettenetes fájdalommal, keserűséggel töltött el, úgy, hogy válaszbomban azt kértem, hogy hagyjanak föl a levélírással, mert másképp nem

Tetől talpig

csupa ideg

Ezeknek kimelése egyszersmind testi jólétünket jelenti. Minden lépés megrázza az egész idegrendszert. Ennek következménye a test idegösszehúzó, ingerültség és végső következmény gyanút az ellenállóképesség csökkenése a mindennapi élet követelményeivel szemben. Hordjon **PALMA** kaucukusarkot és kaucuktalpat. Sose fog többé lemondani a rugalmas járás jótéteményéről

Lucien Gaudin, a világ legjobb törvívója vasárnap nagy szvittel Budapestre érkezett

**Egyetlen veresége Olaszországban a király és Mussolini előtt.
„A magyarokat máris nagyon szeretem, de a figyelmetlen bécsiek
közé soha többé nem megyek”...**

(A Reggel tudósítójától.) A magyar kardvívók nagyszerű bécsi diadala óta *caloságos riválóz van Budapestre*. Ez látszott meg vasárnap délután a Keleti pályaudvar peronján is, ahol párszáz főre tehető vívóbarát és hölgy várta izgatottan a bécsi gyorsvonatot, mert híre kelt, hogy ezzel érkezik Budapestre

a világ legkitűnőbb törvívója.

a dicsőítendő párisi Lucien Gaudin, akit hazájában egyszerűen csak „Champion hors class”-nak neveznek, mert olyan kivételes tudásán, hogy már esztendő óta nem is van amutörökkel, hanem csak világhírű mesterekkel. Négy óra 15 percek pontosan befutott a bécsi gyors és abból az ünnepelel párisi bajnokivó *nagy társaság kíséretében szállt ki*. Vele jött ugyanis még két kiváló francia törvívó és egy zsűritag is, míg a társaság többi tagjai azokból telt ki, akik Gaudin külföldi turaira mindenhol hűségesen elkísérik. Lucien Gaudin elsőnek *Henry Guérard*, a budapesti francia ügyvivő üdvözölte, majd *Podor István* vívómester köszöntötte a Gaudin-akadémia rendezőbizottságának a nevében. A párisi „L'Auto” népszerűségi versenyén első díjat nyert Gaudinnek látványosan jölesett, hogy tiszteletére ilyen előkelő

társaság jelent meg s amikor franciául éljenezték őt, azonnal kijelentette, hogy máris megszerette a magyarokat, míg

Bécsbe soha többé nem megy,

mert ott a figyelmetlen emberek seregében nagyon rosszul érezte magát.

A pályaudvar előtt a fotografusok serege intézett rohant a törvívó bajnok ellen, aki azután szállodájába hajtatott. Itt volt alkalmunk beszélni vele és csakhamar megtudtuk, hogy husz esztendő óta és mestere az a Lucien Merignac, aki az emlékeztető budapesti Millenáris-tükrversenyen a törversenylt megnyerte.

A magyarokat a párisi olimpiász alkalmával ismertem meg először — mondotta Gaudin. Nem sokra tartottam *Terstjanskyt* és társait és csak így történhetett meg az, hogy egy fogadást elvesztettem. Kijelentettem ugyanis, hogy egyetlen tuss sem fogok kapni a magyaroktól és íme, mi történt! Már az első pillanatban *Terstjansky* törlegye a nyelmemtérte. Elvesztettem — egy üveg pezsgőt.

— Versenytörvívője alatt szenvedett-e vereséget? — vágnak közbe.

— Ó igen. Rómában. Ez nagyon kellemetlen emlékem, nem is beszélek róla.

Jean Lacroixtól azonban, a párisi Auto Olub igazgatójától, aki még nemrég a nemzetközi vívószövetség vezére volt, megtudtuk a „római kaland” hiteles történetét. Pár esztendővel ezelőtt, hogy Lucien Gaudin egy olaszországi turán vett részt. Kézen városban végigvált valamennyi amatőrből és hivatos mestert. Az utolsó állomás Róma volt, ahol az olaszok hírneves mesterüket, *Candido Sassone-t* állították vele szembe. A nagyjelentőségű párharc az *Augusteóban* került eldöntésre, amelyet az alkalomra *tiesser néző* befogadására tettek alkalmassá. A husztusos mérkőzésre

eljött az olasz királyi család és Mussolini is.

aki szenvedélyes törvívó. Az első menet 10:30 arányban végződött Gaudin javára. A második roundban azonban működni kezdtek a fascisták és is végül 20:19 arányban *Sassone győzött*. Igaz, hogy

a revánsmérkőzésben Párisban Gaudin

9 tusskülönbséggel vett magának elégtételt.

de azóta nem vágyakozik többé az olaszok közé és *Aldo Nadival* is, akit 20:11 arányban kényszerített megadásra, revánsmérkőzését semleges területen vívja meg nemzetközi zsűri előtt.

A törvívó bajnok ellenfele Budapestre *Berti László* ezredes és *Hajdu János* lesz.

G. L.

Pekár is hozzászólt az Ady-problémához a Petőfi-Társaság vasárnapi ülésén

„Nincs még egy olyan birkatürelmü nép, mint a magyar.”

(A Reggel tudósítójától.) A Petőfi-Társaság vasárnap délelőtti ülést tartott. *Pekár Gyula* elnök megnyitójával kezdődött az ülés.

— Magyarország költészete és kultúrája — mondotta *Pekár* — csak nemzeti alapon épülhet. Az elmúlt vasárnap *Berzeviczy Albert* felvetette az Ady-problémát. A Petőfi-Társaság nevében jelentem ki, hogy

mi egyetértünk *Berzeviczy Alberttel*

és szolidaritásunk vagyunk vele. Ezzel szemben a másik táborból *Berzeviczy* illusztris személyét tiszteltetlennül és olyan tönkben támadták, amely a forradalom szójának hangjára emlékeztet. Csodálatos, hogy az a tábor, amely a forradalmakat előkészítette, még mindig föl meri emelni a szavát.

Nincsen még egy olyan birkatürelmü nép, mint a magyar.

Külföldön, például Olaszországban, nem történnek el ilyesmit.

Zichy János gróf vasárnap megdöbbenő adatokkal festette le az Alföld egészségügyi és kulturális nyomorát

(A Reggel tudósítójától.) Az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap tartotta közgyűlését, amelyen gróf *Zichy Jánost*, az egyesület elnökét ünnepelelték harmincéves közzéleti működésének és tizenöt éves elnökségének jubileuma alkalmából. Megjelent a nagygyűlésen *József főherceg* is: a kormányt *Petko-Szandner* és *Vadnay* államtitkárok, a vármegyét *Preszly*, a fővárost *Purébl* tanácsnok képviselték. *Kálmán Gusztáv* üdvözölte *Zichy Jánost*, aki tizenöt évvel ezelőtt *Tisza Istvánnal* együtt alapította az egyesületet és vezeti azóta, minden társadalmi és felekezeti ellentétet kikapcsolva.

Zichy János

megköszönte az üdvözlést, majd megtartotta előadását az Alföldről.

— Minden erőnek össze kell fogni — mondotta —, hogy az Alföld gyermekeit elmaradottságán segítsünk. Az orvos fogalma ma ugyszólván ismeretlen a tanyai lakosság körében, egyes helyeken

30–50 mérföldnyi körzetben nincs orvos, nincs patika.

Csenévész gyerekeknek órákhozszat kell gyalogolni téli idején, ha iskolába kell menniük. Ennek tudható be, hogy a statisztika szerint átlagban a gyermekek 25–30%-a nem jár iskolába, de egyes helyeken 71%-a analfabéták száma.

A 20–30 éves tanyai lakosságnak 56%-a tuberkulózisban pusztul el.

A mai társadalom fáradt, nehezen lelkesedik, mecénásokra nem lehet számítani, mégis a társadalom földadata, hogy ésszerűsödés mulasztást pótolja, küzdjön a falu elmaradottsága, a betegségek, az alkoholizmus ellen és kicválja az ottani lakosságból a haladás vágyát.

Hétfő, február hó 14-től február 21-ig:

	Pengő		Pengő
Női trikókezttyü bolyhos beléssel, színes és fekete.....	1.65	Férfi cérnakezttyü színes, tavaszi színekben.....	1.50
Női trikókezttyü elsőrendű, végigbőlelt, színes és fekete...	2.50	Férfi trikókezttyü bolyhos beléssel, színes és fekete.....	1.80
Női kitűnő trikókezttyü divatos kézelővel, legszobbszínekben....	2.80	Férfi bőrutánsat rendkívül tartós minőség.....	2.50
Női glaszékezttyü 2 gombos, fekete és divatszínekben, tartós, jó minőség.....	4.50	Férfi fekete glaszékezttyü rendkívül tartós minőség.....	5.20
Női glaszékezttyü 2 gombos, divatszínegellyel, fehér, fekete és divatszínekben.....	4.80	Férfi fehér glaszékezttyü rendkívül tartós minőség.....	6.00
Női nappa sziljas, kitűnő szabás, elsőrangú minőség.	5.20	Férfi nappa 1 gombos, szürke és barna színekben.....	6.00
Női fehér mosó bőrkezttyü feltűnő szép minőség.....	5.60	Férfi színes svédkezttyü tavaszi színekben.....	7.60
Női színes svéd bőrkezttyü divatos tavaszi színekben, tartós minőség	6.00	Férfi fehér mosóbőr kezttyü 1 gombos, natúr színekben, angol szabás, elsőrendű minőség.....	8.00

Báli selyemujdonságok nap-nap után érkeznek áruházainkba

Mind a négy áruházunkban fölgylemlelt

maradékakat

Károly-körnt 9. számú alatt (az udvarban)
nagyon jutányosan árusítjuk

Szővet-, selyem- és mosókemle

mintákat

kivánsatra készséggel
küldünk

fenyves
DETSŐ P. T.

Calvin-tér 7 ~ Károly-körut 10

SZÍNHÁZ

Ami az Intim Pistából kimaradt

Mondja, kedves Intim Pista,

hálom, milyen jól érezte magát három hónap szabadsága alatt, cirkélt, mint a pisztráng a Balatonban, — nem lehetett bírni magával.

— En, kérem?! Először is, nem is én voltam szabadságon... De mikor tetszik visszamenni, könyörgöm?

— Olyan sürgős, kis hamis? Egyelőre, amint az isteni Alighieri mondotta: laciato ogni speranza. Na és most egy-kettő, referálni! Mi történt az alatt, amíg odavoltam?

— Alig történt valami, könyörgöm. Ha csak frissen megérkezec, szűz szemekkel látva a várost, nem tetszett valamit észrevenni...

— Hát annyit máris látok, hogy magának, kedves bajtárs, semmi érzéke sincs a szencziók iránt. Mondja, miért nem olvastam egy sort sem az Izabella-téri béke kulisszatitkaikról? Az állítólagos szébbegyi kirándulásról a la Locarno, amelyen a bájos Briand Hona, méltányolva a siránkos Stresemann Desző nehéz helyzetét, lemondott a továbbiakig a hadiképpőlásról, akarom mondani, a gátsjáról.

— Csak nem?!

— Csak de! Ami, ha nem volna igaz, bizonyára délibábos eshetőségként kucérkodhatik a béka sarkantyúját is csak gukkerrel látó direktóriummal, különösen a derék, jóindulatú plébános ur szombat esti esete óta, aki, szegény, úgy megbukott nemcsak gazdagoknál, de a főváros legszegényebb szegényeinél is, hogy Pesten nemigen fog megélni, még akkor sem, ha könyöradamányként akarna publikumot gyűjteni magának.

— Amennyiben?

— Amennyiben és először: a darab speciálisan francia vonatkozásainak, amelyeknek a párisi siker köszönhető volt, még akkor sem lehetett volna Pesten sikerük, ha nem hagyhatt volna ki őket a darab. Másodszor: a fordításon érzik, hogy az „Uj urak” sedáni másnapja után a genitális hadvezetőség nyíltan legmélyebb álmodból lehetőleg telefonon verte föl Lakatos Lászlót, hogy jöjjön, rohanjon — periculum in mora! —, amíg eltökélődik, már az alatt is diktálja — talán telefonon — a „Mon curé chez les riches” fordítását. Annyire Lakatos a — Telefon-Színház igazgatóságának valamelyik irodájában reggel 9-től 12-ig egy ültőhelyében diktálta is le valószínűleg az egészet. Ami még hátra van, az az előadásra vonatkozik. Igaz: egy hét alatt hozták ki a darabot. Olyan is volt: sértően és szívatóan gyöngö, bizonytalan és kapkodó. Hja, ezt a bravúr Sebestyén Gézáról béne eltanulni, hogyan lehet egy hét alatt...

— Na és a színészek.

— Nem sértődhetnek meg a Magyar Színház

művészei, ha csak Csontos verőfényes jeleneteire emlékszem, hiszen a darab jóformán az ő szerepe. És még valakire: Tóth Böske is nyugodtan játszhatná akármelyik francia színpadon Gaby Morlais valamelyik szerepét. Finom és raffinált, pikáns és illatos, mint az a bizonyos legkönnyebb francia szerelem, amit játszik. És egy csöndes, de határozott tiltakozás Vágó elhibázott, böcsőnét, majdnem penetráns figurája ellen. Ilyen új gazdagot még Jassyan sem tudok elképzelni, nemhogy Párisban, vagy isten neki: Budapesten. És egyáltalán, hol vannak már Pesten az infúzió új gazdagjai? Hol a tavalji hó? Egyrészt Gersy bátyáinknál a Markó-utóban, mások kezükösölőlnak a körutakon, aki még megmaradt, egy kezem őt úján előszámlálom...

— Inkább ne bánja szegényeket. Na és Tilkos?

— Tilkos nem ill játszik, maga lecantinus, hanem az Andrassy-utiban. Keresőbb, degesőbb és nyugodtabb lett három hónap alatt, szerepét és talpiz szőke, a la Maü Murray-öltözkélti erőlteti és anyagi sikereinek, testi egészségeinek és friss szépségének öntudatos előkészítéssel viselte. A kis darab — Fazekas Imre „Ringlispil”-je — remek. Fejtőre állított helyzetet, percenként kirobbanó meglepetési, a színpadon is sok vidámságot kellettek. Bőr Lukács, mintha talhisztrikusnak fogta volna jól szerepét, halott Faludi Sári például egész otthonosan találta magát és egészen helyesen és kedvesen viselkedett a Tilkóval egyenrangú — színész-szerepben. A másor egyébként elég mulatságos, csak Török Részó darabjára szeretném megjegyezni, hogy jorszítottan ritadís jellege groteszkül talán a kabaré perszifikás keretén. Amint hogy a külföldben szépen színoztak „Négy diák” című Szabolcska-Enid-Nádor színműről is nyugodtan elmaradhatott volna a németus clausura való célzás. A numerus clausus ellen lehet beszédt tartani, lehet rőpiratot írni ellene, de — kuruc kesergőt danolni ellene —, nem, uraim, ez mégis kissé „kracherli”-ű. Uj színész a műsorban az érdekes Szepes Lona (jobb keresztnevet kérnénk!), akinek a szerepe is meg fogja bizonyára növekedni, a bátorsága növekedésével. És tilkos lippen, Maly Gerő-szerű kiugrára, a már többször emlegetett és ezáltal is felejtethetetlen mulatságos Petia kiról — Bélyai Andor. A kis Kancz Erzsikéből is biztosan lesz valaki. Jóh Dániel most már igazán nézre meg őket valamelyik este.

— Apropos, a Vígsház...

— Nyugodtan kuksoznak a püztár barrikádjai mögött, készülnek a „Don Juán”-ra, de a bemutatást elhalasztották márciusra, mert Mr. Szenes, a téli időjárásához stilszerűen alkalmazkodva, emelkedő tendenciát mutat. Az „emelkedő tendencia” rovatban kell megemlítenem az „Aranyhattyú” zsúfoltabb előadásait és amit első helyen kellett volna jelenteim: „A fehér egér”-t, amely ma Spinelly Kisszszonnyal Párisnak is leglázásabb sikere a Dollyak által menekülésszerűen elhagyott „Théâtre Edouard VII”-ben. A Belvárosi egyébként, minden ellenkező híreszteléssel szemben, nem adta át a „Husvéri vakáció”-t a Nemzetinek, helyesebben Bajornak, ami a konfinesünk legszívesebb Jójának mellán jójhat, mert a „Théâtre Michel”-ben Made-moiselle P. Loufant által játszott szerepét ideálisabban a világ egyetlen Giziye számára sem írt meg sem francia, sem — magyar író-művész. Ezt az előadást megelőzi azonban ama bizonyos három darab egyfolytonosság, vagy ha úgy tetszik: három egyfolytonosság darab, amelyek közül Karintus — amelynek „Lepketánc”

a címe — egy idegen planetán játszik, amelyen olyan lények élnek, akik — nem látnak. Hal-lanak, tapintanak, szagolnak, ízlelnek, csak nem látnak. Ebből fakad a darab meséje, az idegen planéta lakóinak furcsa története, amely, Beöthy szerint, Karintus összes eddigi színpadi műveit messze túlszárnyalván, a leg-szebb és legérdekesebb. A második, a Hercegdarab címe „Kék és piros”, Hercegy egy régi novellájából készült és fontos szerepe van benne többek között — az öreg Radics Bélának is.

— No és a harmadik?

— A harmadikat Mikszáth „Grisies hitelbe veszt bört” című novellájából dolgozta át színpadra Hecsi Sándor — ezúttal másodsor, mert a novella az első átdolgozás után is — novella maradt. Most már azonban színdarab, mégpedig a jövőből. Mind a három darab főszerepét Honthy Hanna játssza, aki a Karintus-darabban egy transzcendentális könyv-szerűségű lényt, a Hercegyben egy józát, mulatós magyar lényt s a Mikszáth-Hecsi-darabban Grisies uram könnyűvérű feleségét játssza.

— A két utóbbi szerep mintha egy kicsit Fedák-zú volna...

— Honthyan van is valami Fedák-ból. Azt tudja, ugye, hogy Zsazsától újabb távirat érkezett Horváth Néándoréhoz, aki tudat-lag sógara Míndsztynek...

— Mi van benne?

— Egyelőre csak ennyi: „Gratulálok, hipp-hipp-hurrá, levél megy, Zsazsa.” Egysszóval, kár volt körürendeni.

— Valami jó, finom kis pletykát nem hallott ugy hamarjában idehaza.

— Maga csak nem tagadja meg magát. Hát az egyiket nem hallottam, hanem olvastam. A Cosulich Line „Stella d'Italia” nevű gőzös-űk „Lista Passagieri”-jében. Az van oda bele-írva, mindjárt a második oldalon, hogy aszondja: „Sia. Maróth, principe Georg e signora, Budapest.” Na, mondák, ki lehet ez a György, Maróth hercege, Budapestről a signo-ral együtt. Kisütöttem azután, hogy ez bi-zony nem príncipe, hanem csak — Fürst. Mégpedig nyitván maróti Fürst György a feleség-vel. Na, menjünk tovább, áldás, békesség. Ezt is hallattam, még a gyorsvonaton, amikor hazafelé jöttem. — Si non c'era e ben trovato: Beátht Pauperahoz egy gyászjátékos ur-aszony, előadja, hogy ő ez és ez, B-listás tisztviselő özege, az ura most halt meg néhány nap előtt s hogy a megboldogult a halál-ságyán lázálmodban folgton azt hajogaltu: Paupera... Paupera... Eljött hát, hogy lássa, ki az az ember, akinek a nevével ajkain szá-nyra ura örökre lekanygta szemét s hogy hátha meg is tud tanulni, miért is emlegette a meg-boldogult Paupera urat. Paupera elérkeznyül, előveszi a csekkönyvét, de mielőtt a kitöltött csekket átadja, így szól: Eggyetlen kedvességem van csak, nagyságos asszonyom. Legyen szíves, innét most menjen el Krausz Simihez és mondja el neki az egész történetet, de azaz a változa-lással, hogy az isteben megboldogult a halá-lós ágyán folgton ezt suttogta: Krausz Simi... Krausz Simi... Legyen neki is egy kis öröme... Harmadszor és utoljára: gróf Bethlen István ma délután párciadtal fog venni (hamar ide-írom, hogy nem az igazi, hanem csak a színpadi, még precízebben a — Teréskörüti Szín-padi) Vadnai kabarépoétával. Az ok: az igazi Bethlen István, akiről Vadnai ur, megíríggyel-vén a Teréskörüti-tréja sikerét, hamar írt egyet az Andrassy utinak is. Ebből keletkezett az adáz szövegtés, amelyet ma követni fog a nyit-ván vértelenül végződő párciaskodás. Egysszó-val: nye ra biza hoda, illetőleg: optasno je van se nagmuli, apuskám!

**Budapest
valamennyi színháza részére
megvehető jegyeit**

IV. Kossuth Lajos-utca 5. szám alatt
Pfeiffer Ferdinánd (Zeidler testvérek színház-
jegyirodája). Telefon: József 26-21

A Black People néger-revü internacionális sikerének főtényezői:

1. Josephine Baker riválisa Maud de Forest a híres néger primadonna föllépése
2. A legtökéletesebb néger görök fölvonulása
3. RASTUS BANKS, az ismert táncfenomén
4. A pompás néger-kabaré
5. Speciális néger jazz-zenekar
6. Ragyogó díszletek és jelmezek
7. Cake-walk-tól a charlestonig az összes régi és új táncok bemutatása
8. Táncverseny. Résztvevő a Black People teljes társulata és jazz-band-je

**Budapesti előadások ma, február
14, 15, 17 és 18. Városi Színház**

Mérsékeltelen tölemelt helyárak!

AZ ARANYHATTYU

sikere esténként fokozódik

Király-Színház

*A legszebb ajándék
egy magyar könyv*

Radó Olga
művészi kötésében

*A legizlésesebb és legelősebb könyvkötészeti
műhely. Budapest IV. Régi posta-utca 7. sz.*

KÖZGAZDASÁG

Három magyar bőrgyár befolyása és hatalma nagyobb, mint az egész magyar gazda- és kereskedőtársadalomé!

(A Reggel tudósítójától.) A lábbeli a magyar klíma alatt fontos és nélkülözhetetlen része a ruházódásnak; ez olyan természetes és fontos tényező a mindennapi életnek, hogy külön magyarázatot és hangsúlyozást igazán nem kíván. Az ősz beálltával a nyolc millió főnyi magyar lakosság száraz és tartós lábbelire szorul s

akármennyire takarékoskodik is az ember, az évi pár eszmat, cipőt meg kell vennie.

S mivel a lábbelit még a szegényebb ember sem nélkülözheti, kényelmesebb és alkalmasabb támadási pont a fogyasztók tömege ellen keresve sem található, mint

a nélkülözhetetlen és pótolhatatlan nyersanyag, amelyből cipőnk és eszmatánk készül: a bőr.

Hogy milyen óvatosan, alaposan és kivédhetetlenül épült föl a szervezet, amely az élet és nélkülözhetetlen szükségleti cikkét a markában tartja, azt az a tehetetlen vergődés bizonyítja, amellyel

az egész társadalom, kezdve a legrégibb és legelőkelőbb gazdasági szervezetek, az Ömgén, e primár anyag termelői, a magyar bőripar ellen védekezni próbál.

Ezt a titokzatos erőt minden lépten-nyomon érezzük, érzé a gazda, aki a konvenciók lábbelit ötven perccel magasabb áron kénytelen megvenni, érzé a csizmadia, aki kétszeres áron tudja csak bevételt kiszolgáltatni, holott a csizma árából neki munkája fejében nem marad több, mint amennyi a felannyival alacsonyabb ár mellett maradt.

Érz minden ember, aki csökkent, vagy még mindig a régi magasságban mozgó jövedelme ellenére másfélszeres vagy dupla árt kénytelen cipőjéért fizetni.

A cipő, a mindennapos lábbeli ára a hozzáuk legközelebb eső nagy ipari országban, Németországban vagy Ausztriában a békédről körülbelül 40-50 százalékkal magasabb. Ami békében 10-15 márkába került, azért ma 20-22 márkát kell fizetni. Ezzel szemben a munkabér — timaré és cipész munkáért egyaránt — körülbelül megfelelő arányban, 20-40%-kal emelkedett s a lábbeli alapanyaga, a nyersbőr, ugyanolyan arányban ugrott föl. A borjubőr kilója békében 2 márká volt Berlinben, ma 3 márká.

Az emelkedés az országokban tehát a nyersanyag és a munkabér emelkedésével lépést tartott.

illetéketlen és jogosulatlan haszonra sem a gyáros, sem az iparos, sem a munkás nem tett szert. Ezzel szemben hogyan áll a dolog nálunk? A cipő ára Magyarországon semmiel sem olcsóbb, mint külföldön. Az emelkedés — óvatossá számítással — szintén negyven-ötven százalékkal körül forog. Rendes, polgári lábbeliet legalább 30 aranykoronát kell ma fizetnünk, holott a békében 20 koronát már előrendű, lábra szabott cipőt kapott az ember. Az emelkedés különösen fájdalmas, mert hiszen tudjuk, az átlagos jövedelmek nem emelkedtek ebben az arányban, de azért is, mert sok mindennek az ára — tojásé, vajé, baromfié — alkalmazkodott az ötven százalékkal megrágtat csizma árához.

Honnan ez az áremelkedés?

A munkás — sem a timár, sem a szűz — nem kap egy fillérrel sem többet, mint békében. A cipésznel van még egy-kétszázalékos munkabéremelkedés, de a bőráryi munkás átlagos munkabére alatta van az egykori aránybérének.

A munkabér, amely a készbőr árában befoglaltatik, kevesebb vagy ugyanannyi, mint volt a békében.

A nyersbőr ára se ment föl olyan arányban, amint erre a készbőrárból következtetni lehetne. Ha tehát munkabér és nyersanyag egyaránt a világiaci árak alatt mozog, miért kell akkor ugyanannyit fizetnünk a cipőért, mint a drága Németországban, amely sokkal

magasabb munkabérékkel és sokkal magasabb nyersanyagárakkal dolgozik? Amikor Magyarországon 1922 december 11-én a bevételi tilalnak rendszerét megszüntették és a szabad forgalmat minden árucikkre helyreállították, fűszabadult a magyar nyersbőr-üzlet is. De már egy héttel később

befolyásos erők közbeleptére ridég tilalommal elejét vették a nyersbőr szabad kivitelének s ez időtől kezdve a magyar vágómarha bőrének ára állandóan a világpiarás alatt mozog.

Egy kiló nyers borjubőr a pesti vágóhídon 27-28.000 koronába került. Bécsben már 32.000 koronába, Németországban 3 márkába (40-48.000 K-ba) Csehszlovákia 19.5 cseh, 38-40.000 magyar koronába.

A nyersbőr kiviteléi tilalma folytán a magyar bőrgyárak jóval olcsóbb áron jutnak a szükséges nyersanyaghoz, első sorban a három vezető magyar gyár: a Wolfner, a Machlup és a Mauthner cég gyárak.

Ez a három vállalat, amely az egész magyar készbőrtermelésnek 50, de a kurrens árának közel 75%-át állítja elő, nagyon jelentős jövedelentáblét tesz szert ezen a révén és miután havonként átlagban 25.000 darab bőr kerül a piacra,

a nemzeti ajándék, amely ezen a révén a hatalmas bőrgyári érdekelttség zsebébe folyik, körülbelül évi két millió pengőre tehető.

E jövedelem adminisztrálására a három nagy magyar bőrgyár egy közös irodát alapított, a Nemzetközi Bőripari és Kereskedelmi részvénytársaságot, amelynek igazgatói és hivatalnokai a három alapító gyár személyzetéből kerültek ki és ugyanez a vállalat, amely egy részleges kartellnél egyébként nem tekinthető, adja el kizárólagossági joggal a három gyár termékeit is.

Azt lehetne föltenni, hogy olcsóbb nyersanyagból olcsóbb készgyártmányoknak is kell készülnie. Szó sincs róla! A magyar bőrgyárak nem egy, hanem legalább két bőrt húznak le a fogyasztóról.

A közös vámtarifában a készbőr vámjára az érték 5-10%-a körül forgott, hiszen a kész komercipó vámjára sem tett ki nagyváltagon többet, mint az érték 4%-át. A cipő vámját jól-cmelték 17%-ra, a készbőrt 15-20%-ra s ezt a vámréteket a gyárak természetesen az utolsó pillérig kihasználják. A boxcali, a legnagyobb mennyiségben készülő cipőanyag ára nálunk ugyanolyan magas, 1.80-2.10 pengő kvadrátonként, mint külföldön. De amíg külföldön ezért a legkisebb, legprimáris anyagot adják, nálunk emyibe kerül a legközségebb átlagára.

Ime, itt a rejtély kulcsa: a nyersbőr-kiviteléi tilalom és a megduplázott vámtéher!

Három, viszonyban és jövedelemben diszakkó vállalat kedvéért történik tehát, hogy először kétféld pengő elvonunk a gazdától, a mászástól, a huszpártól, mesterségesen lenyomva a nyersbőrárat:

másodszor, megrágtatjuk a huszákat, mert minél kisebb a bőr ára, annál magasabb a húsé; harmadszor, duplájára emeljük a vámtéket, illetéketlen hasznát juttatunk néhány embernek a fogyasztótól megkérve, mert a gyárak meg voltak és dolgoztak békében is, amikor feleakkora vámréteglemben volt csak részük;

s végül negyedszer, utját álljuk annak, hogy olcsóbb és jobb külföldi bőrányag jöjjön az országba, elvágyuk a kereskedelem szálait s kikapasoljuk a versenyt, amely a magyar vállalatok jobb és különb áru előállítására kényszerítene.

Mindenkinek árt ez a politika s nagyon kevés embernek hasznát.

Art a fogyasztók tömegének, amely alacsonyabb jövedelem mellett kénytelen ugyanolyan árakat fizetni, mint a jóval magasabb jövedelmű német, vagy svájci fogyasztó, árt a gazdának, mert kevesebbet kap az állatjáért s ezzel csitítja néhány vállalat érdekének a

nemzeti jövedelem megcsúszását, árt a kereskedőnek, mert megnövekedett a behozatalt, csak néhány kivételtől kivétel olyan magas jövedelmet, amelyről valaha álmodni sem mert. E természetellenes állapotok azonban, úgy látszik, hiába próbálkozik véget vetni az egész ország.

A három magyar bőrgyár hatalma és befolyása nagyobb, mint az egész magyar gazda- és kereskedőtársadalomé.

Németországban is van részleges nyersbőr-kiviteléi tilalom, de a kiviteléi kontingens olyan nagy, hogy sósáse használják ki. Ausztriában, amelynek pedig jóval nagyobb bőr- és cipőipara van, mint nekünk, a piacra kerülő áru fele kivétel. Mindkét ország régi s nagy bőripara alacsonyabb vámmal elégszik meg s magasabb munkabért fizet! Mindez azonban nem fontos! Fontos csak az, hogy a munkás olcsóbban dolgozzék, a gazda olcsóbban adja a bőrt, de a fogyasztó ugyanolyan magas áron fizesse meg a cipőt, mint külföldön, a demokratikus magyar gazdasági politika nagyobb di-csőségére!

× Dovertól Bagdadig lehet kedvezményes áron utazni és szállítani a Budapesti Nemzetközi Vásárra. A gazdasági konszolidáció előrehaladásával egyre jobban leomolnak a korlátok a különböző államok között, könnyebbé és sürűbbé válik a forgalom s a gazdasági együtt-kezés. A viszonyoknak ez az öröndetes fejlet-dése természetesen kihat a különböző országok-ban rendezett kiállításokra is, amelyek nemzetközisége egyre jobban fejlődik. A fejlődés e jeleit tapasztaljuk évről-évre a Budapesti Nemzetközi Vásáron is, amelynek arányai folyton nőnek, szaporodnak a kiállítások és gyarapodnak a látogatók. Ez idén remélhetően már teljes nemzetközi torkaságban fog kibontakozni a Budapesti Nemzetközi Vásár internacionális jellege, kivált a vásár vezetőségének működése folytán, amely megkönnyíti a kiállítandó áruk ideszállítását és az érdeklődők Budapestre és visszaútatását. Ez idén már Dovertól Bagdadig lehet kedvezményes áron utazni és szállítani a Budapesti Nemzetközi Vásárra. A vásár iránt különben az érdeklődés oly nagy, hogy már eddig a kijelölt kiállítási helynek csaknem egész területét igénybe-vezték. Különösen a bőrdő, bőrdíszmű, butor, kerámia, porcellán, üvegipar, kőszárpap, papír, íróeg, fémárú, háztartási cikk, gépipar, valamint a mezőgazdasági gépek csoportja lesz nagyterjedelmű és a kiállítás által dusan igénybevevett. E szakmák valamennyire nagyobb területet foglalt le, mint a múlt évben. A vásár vezetősége már most kénytelen a kiállítási területet bővíteni az Iparcsarnok körül létesítendő új kiállításpavilonok által, amelyek mind igen modern és kényelmes építmények lesznek.

× Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület igazgató-sága megállapította az 1926. üzlet év mérlegét, amely 2922 milliórd K tisztá nyereséggel zárul; a 25-iki közgyűlésnek javasolni fogják, hogy a nyereségből 3 milliórd K a tartalékállapra, 2 milliórd K az egyesületi nyugdíjállapra, 1 milliórd K a tisztviselői külön jutalmazására fordítsák. Osztalék a tavalyi 100.000 K-val szemben 125.000 K, vagyis 10 P. Az egyesület 12.500.000 P alapítókaját 35.000 részvény kibocsátásával 16.000.000 P-re emelte föl. A kibocsátásra került részvények 41 arányban a régi részvényesek ajándékának. A könyveskönyv elhelyezett betétek 77%-kal 313.394.331,73 K-ról 354.973.126,51,89 K-ra, a főtőkeállomány elhelyezett betétek 376.411.610,428,49 K-ról 388.949.205,209,93 K-ra, az elhelyezett összes betétek 880.705.207,423 K-ról 1.039.922.432,41,82 K-ra emelkedtek. A vállalatok a tavalyihoz képest 262.432.585,07,65 K-val emelkedett. A juttalék és közöségi kölcsön-üzlethez a törlesztés kölcsönök 171.200.325,873 K-ra rugnak. A pénztartozások 11.354.390,205,143,53 K-ra, az összes forgalom 61.425,656,30,815,76 K-ra, a szűz és a táblított idegen tőkék összege 1.507.837,592,202,65 K-ra.

A város szívételen levő előkelő bérpalatában két utcaira nyíló, impozáns sarok-üléshelyiség autószoznak, előkelő butor- v. szőnyegáruháznak is kiválóan alkalmas

1927 május 1-re kiadó

Ajánlatok közvetlenül a bérbeadóhoz „Ritka lehetőség” jellegre Blau hirdetőrodbába, VII. Király-utca 43-45. szám alá küldendő

ZALOGCÉDULÁKAT

Singer J. IV, Egyetem-utca 17.

Magántanfolyam

Budapest, Rákóczi-utca 51. Előlekként ké- zépiszkolai magán- vizsgákra, érettségire, Tisztviselőknak kedvezmény

SKALA ZONGORATEREM Nagymező-utca 48 Zongorá- és orgonabérlés, áru- és legelőcsúbbak, fizetési feltételről legelőbb- és egyéb

